

๑
498.714
คธ๑๑ก

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร

๓๖ ก.ค. ๒๕๕๓

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

เมษายน ๒๕๕๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 370779

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2553

จารึก สุขสวัสดิ์. (2553). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยา ชชาติกานนท์.

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียน
แสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random
Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล
คือ t-test Dependent

ผลการศึกษาพบว่า

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ 89.25/88.00
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ
จากการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค หลังการเรียนสูงกว่าก่อน
การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

THE DEVELOPMENT OF THAI SUPPLEMENTARY READING BOOKS
ON DIALECTS FOR MATHAYOMSUKSA II STUDENTS,
SANGHIRUN SCHOOL, BANGKOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

April 2010

Jaruk Suksawat. (2010). *The Development of Thai Supplementary Reading Books on Dialects for Mathayomsuksa II Students, Sanghirun School, Bangkok.*

Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School Srinakharinwirot University. Project Advesor: Assist.Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purpose of this research were to develop Thai supplementary reading books on dialects and the students achievement for mathayomsuksa II students, Sanghirun school, Bangkok.

The sample were 25 mathayomsuksa II students in the second semester of the 2009 academic year, Sanghirun school. They were randomly selected by Cluster Random Sampling and were taught through Thai supplementary reading books on dialects for mathayomsuksa II students, Sanghirun school, Bangkok.

The instrument used in this study included Thai supplementary reading books on dialects and achievement tests. The data were statistics analyzed by t-test Dependent.

The results of this research indicated that:

1. The efficiency of Thai supplementary reading books on dialects for mathayomsuksa II students, Sanghirun school, Bangkok was 89.25/88.00
2. The students' achievement on Thai supplementary reading books on dialects was significantly increased after the experiment at .05 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ของ จารึก สุขสวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา วัฒนศิริ)

คณะกรรมการสอบ

.....
.....

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์)

.....
.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

.....
.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
.....

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ ๑๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดีเพราะได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาทิกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ดร.ชุตินา วัฒนะศิริ รองศาสตราจารย์ดร.บังอร พานทองและรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณีย์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้อำนวยการวิจิตรดา เนื้อทองผู้อำนวยการโรงเรียนแสงหิรัญและอาจารย์บัวสร รักกิจ หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนแสงหิรัญ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดีในการตรวจสอบเครื่องมือ กลั่นกรองภาษาของหนังสืออ่านเพิ่มเติมและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างละเอียดให้เป็นอย่างดียเยี่ยม

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการประสงค์ เข็มขำและคณะครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการวิจิตรดา เนื้อทองและคณะครูโรงเรียนแสงหิรัญทุกท่านที่ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อศิริ สุขสวัสดิ์ คุณแม่แดงอ่อน ดอกกะเบา คุณป้าลูกอินทร์ สุขสวัสดิ์และ คุณปู่สุก สุขสวัสดิ์ ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมถึงให้การสนับสนุนทุนทรัพย์และกำลังใจอันมีค่า กราบขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ขอขอบคุณ คุณสุทธิพงษ์ มนวรินทร์กุล ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำให้งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี ความดีและคุณค่าที่เกิดประโยชน์จากงานวิจัยนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

จารึก สุขสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	9
ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	9
ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	10
การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	10
ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก.....	14
พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก.....	16
การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	20
งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	25
ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	25
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	26
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	27
ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	28
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	32

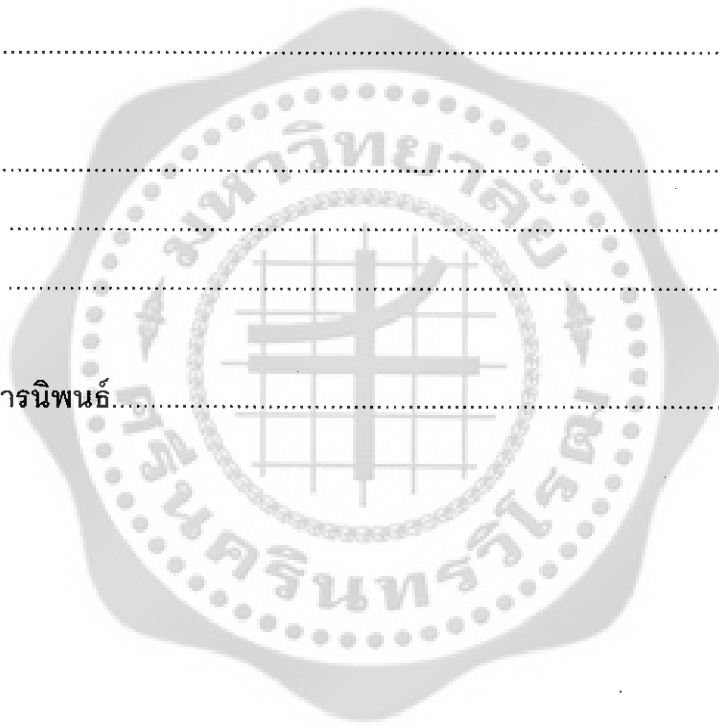

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค.....	38
ความหมายของภาษาถิ่น.....	38
ความสำคัญของภาษาถิ่น 4 ภาค.....	40
เกณฑ์ในการกำหนดความแตกต่างของภาษาถิ่น 4 ภาค.....	40
ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคเหนือ.....	42
ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคกลาง.....	44
ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคอีสาน.....	47
ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคใต้.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	69
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
สมมติฐานในการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการวิจัย.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผลวิจัย.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก.....	84
ภาคผนวก ข.....	86
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการวิจัยในการทดสอบสมมติฐาน.....	60
2 การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80.....	67
3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค ก่อนการเรียนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน แสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....

6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ เป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความเป็นหนึ่งเดียวของคนในสังคมบทบาทสำคัญของภาษาคือสามารถช่วยให้คนในชาติซึ่งใช้ภาษาเดียวกันมีความผูกพันต่อกัน มีความสำนึกในเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของตนเองที่สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ภาษาแต่ละเชื้อชาติเผ่าพันธุ์จะมีความแตกต่างกันไป ลักษณะสำคัญของทุกภาษาซึ่งมีความเหมือนและคล้ายคลึงกันคือ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการดำเนินชีวิตประจำวัน และในการประกอบอาชีพ มีความจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวความนึกคิด ความต้องการของแต่บุคคลและเป็นเครื่องมือใช้เชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของคนในชาติ ดังข้อความพระราชทานพินธิในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า " ภาษาคือสัญลักษณ์ของความเป็นชาติอย่างแท้จริง " (กฤษณา พันธุ์วานิช.2551: 63) นอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมเอกลักษณ์ประจำชาติและเป็นศิลปะอันงดงามในกระบวนการใช้ภาษา

ภาษาไทยเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษของไทยได้สร้างสรรค์ สัมผัส อนุรักษ์และถ่ายทอดเป็นวัฒนธรรมให้เป็นมรดกของชาติจนถึงคนรุ่นหลังได้ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาแสวงหาความรู้ ประสบการณ์และรับสิ่งที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาตนเองทั้งการพัฒนาสติปัญญา กระบวนการคิด การวิเคราะห์ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์และแสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติที่มีความเจริญรุ่งเรือง มีอารยธรรมของตนเอง ภาษาไทยจึงมีความสำคัญสำหรับคนไทยและผู้ใช้ภาษาไทยจำเป็นต้องใช้ให้ถูกต้อง อ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544: 8)

คนไทยมีภาษาไทยกลางเป็นภาษาประจำชาติเป็นภาษามาตรฐานที่คนไทยใช้ร่วมกัน นอกจากภาษาไทยกลางแล้วยังมีภาษาถิ่นต่างๆ ที่เป็นภาษาในการติดต่อกันเฉพาะในกลุ่มคนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะความเป็นอยู่ อาหารการกิน การดำเนินชีวิต วัฒนธรรมและความเชื่อต่างๆ เฉพาะในกลุ่มคนนั้นๆ รวมทั้งสะท้อนวัฒนธรรมทางภาษาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นทั้งภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลางและภาคใต้ เส้นที่สำคัญของภาษาถิ่นนอกจากจะใช้สื่อความหมายกับบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันให้เข้าใจตรงกันแล้ว ภาษาถิ่นยังมีความโดดเด่นในการช่วยรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆของท้องถิ่นนั้นๆไว้ด้วย

ภาษาถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทยและวรรณคดีไทย การศึกษาภาษาถิ่นจะช่วยในการสื่อสารและศึกษาวรรณคดีไทยได้เข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น เนื่องจากภาษาถิ่นต่างๆเหล่านี้จะปรากฏให้เห็นในงานกวีนิพนธ์ต่างๆ อาทิ สุภาษิตคำสอน นิทานชาดกและวรรณกรรมที่มีการสอดแทรกคุณธรรมสอนเยาวชน ศิลปินกวีพจนานุกรมคำแห่งมักมีการใช้ภาษาถิ่นในการเขียนนับเป็นคุณค่าทางวรรณศิลป์อย่างแท้จริง ดังนั้น การศึกษาและการเรียนรู้ภาษาถิ่นนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยนอกจากทำให้ได้สัมผัสกับความงดงามของภาษาถิ่นในแต่ละท้องถิ่นแล้ว การเรียนรู้ภาษาถิ่นยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบันของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ (ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2544: 56)

หลักสูตรการศึกษา 2544 ของกรมวิชาการ แบ่งระดับการเรียนรู้เป็นช่วงชั้นโดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้น ซึ่งแต่ละช่วงชั้นได้บรรจุเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้อันเป็นสากลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางวิทยาการ การอ่านจะมีประสิทธิภาพหากอ่านควบคู่ไปกับการคิดพิจารณาเหตุและผล วิเคราะห์วิจารณ์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

หนังสือจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาเพราะสามารถทำให้มนุษย์มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง เพื่อสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบันและเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ทางปัญญา บ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (สุภรณ์ สุภาพงษ์ 2528: 66 – 69) เมื่อครั้งเสด็จเป็นองค์ประธานพิธีเปิดงานปีหนังสือระหว่างชาติ 4 กุมภาพันธ์ 2514 ว่า

“หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการ ทุกด้าน ทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านและเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่นหนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความและมีประโยชน์ที่จะประมาณค่ามิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์ หนังสือจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาจะมองเห็นได้ชัดเจนมาก การเรียนการสอนไม่ว่าจะระดับใดจะขาดหนังสือเสียไม่ได้ ”

ในปัจจุบันหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาถิ่น มีผู้จัดทำน้อย เนื่องจากในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆอย่างถูกต้อง และเก็บข้อมูลอย่างละเอียด มีค่าใช้จ่ายสูง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีผู้จัดทำน้อย แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หากครูมีการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมมากขึ้นจะส่งผลดีแก่นักเรียนเป็นอย่างมาก ดังที่หทัย ต้นหยง (2529: 230) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็กว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นวัสดุการอ่านที่สำคัญสำหรับเด็กเพราะสามารถเสริมประสบการณ์ชีวิตให้กว้างขวาง กว้างไกล นอกเหนือจากหนังสือเรียนรวมถึงติวกร ใควศนวนนท (2533: 13) ได้สรุปความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้

นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจ และความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถ และความสนใจในการอ่านของตน ฉะนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาคีรัฐบาลและภาคเอกชนควรให้ความสนใจและส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจลักษณะและความแตกต่างของภาษาถิ่นและภาพความงดงามทางวัฒนธรรมทางภาษาของแต่ละท้องถิ่นและปลูกฝังให้ผู้เรียน รักการอ่าน มีพัฒนาการทางการอ่านที่ดีขึ้น เพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ มีหนังสือที่ช่วยปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมทางภาษา วิถีชีวิตของท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งแสดงถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลังและสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในท้องถิ่น และเพื่อใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค ที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค ที่ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการสอน
2. ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้ทักษะการอ่าน
3. เป็นแนวทางเพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้ประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในเนื้อหาสาระ อื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 75 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 25 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยเนื้อหา 8 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 มวลเสน่ห์ภาษาถิ่น 4 ภาค

หน่วยที่ 2 ลักษณะเด่นของภาษาถิ่น 4 ภาค

หน่วยที่ 3 คำศัพท์หมวดธรรมชาติ

หน่วยที่ 4 คำศัพท์หมวดเครื่องใช้

หน่วยที่ 5 คำศัพท์หมวดพืช ผัก ผลไม้

หน่วยที่ 6 คำศัพท์หมวดอาหารการกิน

หน่วยที่ 7 คำศัพท์หมวดถ้อยคำสนทนา

หน่วยที่ 8 ภาษาถิ่นในเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นมีสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ต่างกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านและให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยเรียบเรียงเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค หมายถึง หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภาษาถิ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั้ง 4 ภาค เป็นภาษาที่ใช้พูดกันในหมู่ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันไป ประกอบด้วยเนื้อหา 8 หน่วย ได้แก่

- หน่วยที่ 1 มวลเล่นήภาษาถิ่น 4 ภาค
- หน่วยที่ 2 ลักษณะเด่นของภาษาถิ่น 4 ภาค
- หน่วยที่ 3 คำศัพท์หมวดธรรมชาติ
- หน่วยที่ 4 คำศัพท์หมวดเครื่องใช้
- หน่วยที่ 5 คำศัพท์หมวดพืช ผัก ผลไม้
- หน่วยที่ 6 คำศัพท์หมวดอาหารการกิน
- หน่วยที่ 7 คำศัพท์หมวดถ้อยคำสนทนา
- หน่วยที่ 8 ภาษาถิ่นในเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก

3. ภาษาถิ่น 4 ภาค หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้พูดกันในหมู่ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละภูมิภาคจะมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญของภาษาแตกต่างกันออกไปด้วย นอกจากนี้ภาษาถิ่นยังสะท้อนในส่วนของความงดงามทางการใช้ภาษาที่มีความโดดเด่นในแต่ละภาคต่างกันไป

3.1 ภาคเหนือ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เป็นต้น

3.2 ภาคกลาง ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในเมืองหลวงของประเทศไทยและจังหวัดรอบ ๆ ทางภาคกลางของประเทศ

3.3 ภาคอีสาน ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น ชัยภูมิ อุบลราชธานี อุตรดิตถ์ ร้อยเอ็ด เป็นต้น

3.4 ภาคใต้ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย เช่น สงขลา ภูเก็ต พังงา สุราษฎร์ธานี เป็นต้น

4. การเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมมาเป็นสื่อการสอนให้นักเรียนอ่าน เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ที่ กว้างขวางขึ้น มีความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมี กิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

4.1 ช้่นนำ นักเรียนและครูสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับภาษาถิ่นที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

4.2 ช้่นสอน นักเรียนอ่านค้นคว้าหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมและทำ แบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้

4.3 ช้่นสรุป นักเรียนและครูอภิปรายสรุปสาระสำคัญจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม

5. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตาม เกณฑ์ 80/80

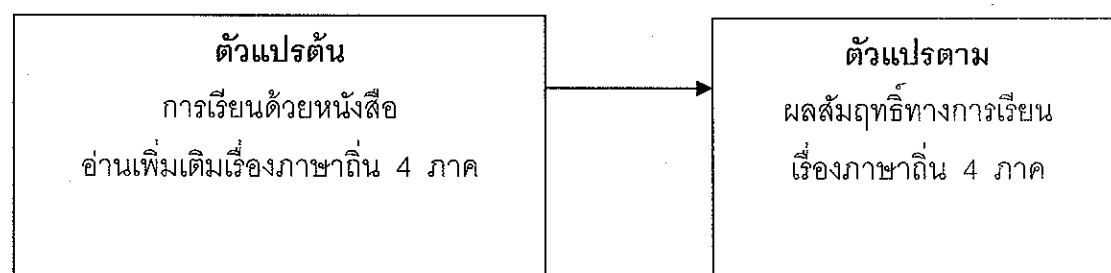
80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนคิด เป็น ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็น ร้อยละ 80

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ความ เข้าใจและการนำไปใช้ ซึ่งประเมินได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

7. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นปรนัย เลือกรตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดความรู้ ความจำและการนำไปใช้ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดสอบหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.3 จุดมุ่งหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.4 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.5 ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก
  - 1.6 พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก
  - 1.7 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.8 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
  - 1.9 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.4 ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาถิ่น 4 ภาค
  - 3.1 ความหมายของภาษาถิ่น
  - 3.2 ความสำคัญของภาษาถิ่น 4 ภาค
  - 3.3 เกณฑ์ในการกำหนดความแตกต่างของภาษาถิ่น 4 ภาค
  - 3.4 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคเหนือ
  - 3.5 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคกลาง
  - 3.6 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคอีสาน
  - 3.7 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคใต้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือเรียกอีกอย่างว่า หนังสืออ่านประกอบนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้ คือ บันลือ พฤกษ์วัน (2524: 58 -59) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า " หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่ง ที่ไม่ใช่แบบเรียนแต่เป็นหนังสือเพิ่มเติมที่เด็กสามารถเลือกอ่านได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน นักเรียนอาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อ่านเพื่อขยายประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2526) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีวัตถุประสงค์มุ่งเสริมการเรียนรู้ การค้นคว้าวิชาต่างๆ โดยรวบรวมเนื้อหาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตร หรืออาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร เรียบเรียงให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถในการอ่านของนักเรียน ส่วนจิตจรลดา สุวดีกุล (2526) ได้เพิ่มเติมว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการแนะนำให้นักเรียนใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และฝึกทักษะการอ่าน เพิ่มความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน ซึ่งอาจจะเป็นหนังสือสารคดี หรือบันเทิงคดี สำหรับ สมร เจนจิระ (2527) ได้กล่าวถึง ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นหนังสือซึ่งกำหนดให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการอ่าน และทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านด้วยตนเอง โดยอาศัยพื้นฐานความเข้าใจ ตลอดจนการวิเคราะห์ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วจากหนังสือแบบเรียน

ศิวกร โควสวนนท์ (2533: 13) ได้สรุปความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจ และความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถ และความสนใจในการอ่านของตน

ชม ภูมิภาค (2524: 129) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่าหนังสืออ่านประกอบ หมายถึง นวนิยาย หรือไม่ใช่นวนิยายก็ได้ที่ใช้เพิ่มเติมหนังสือเรียน เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์แก่ประสบการณ์ในชั้นเรียน เพื่อสนองความแตกต่างของบุคคลในด้านความสามารถในการอ่าน ความสนใจ และประสบการณ์

ตามความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น เป็นหนังสือที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ นอกเหนือจากหลักสูตร เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน เลือกอ่านเพิ่มเสริมความรู้ ประสบการณ์ เพิ่มทักษะการอ่าน อันเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนค้นพบตัวเอง

1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสือเป็นสื่อที่จะทำให้มนุษย์รู้จักเข้าใจในสิ่งต่างๆ ทำให้ชีวิตก้าวหน้าและพัฒนาโลกได้ และสำหรับนักเรียนก็เช่นเดียวกัน เพราะวัยเรียนเป็นวัยที่เริ่มต้นที่จะศึกษาชีวิต และโลก ตามที่ สุดใจ เหล่าสุนทร (2525: 111) ได้ให้ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า นักเรียนได้อ่านมาก จะเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางองกวมและ บุญเทือง สิงห์สี (2533) ก็ได้กล่าวถึงหนังสืออ่านเพิ่มเติมในแง่ของความสำคัญไว้ว่า ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกอ่านหนังสือ ตามความสามารถของตน คือช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้หาความรู้ให้ทันเพื่อนได้ด้วยการอ่าน หนังสือที่มีระดับความรู้ต่ำกว่าชั้นที่เรียน เสริมความรู้ให้นักเรียนที่เรียนเก่งให้กว้างขึ้นด้วยการให้อ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีระดับสูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการเรียนด้วยตนเองแล้ว ยังช่วยให้นักเรียน รู้จักหาความเพลิดเพลินยามว่างด้วยการอ่านหนังสือ

กองวิจัยทางการศึกษา (2529) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหนังสือประกอบ ไว้โดยสรุปว่า หนังสือเพิ่มเติมจะช่วยส่งเสริมความเจริญองกวมทั้งทางด้านปัญญา ทางด้านอารมณ์ และ ทางด้านสังคม ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ และปลูกฝังอุดมคติ อันดีงามในการดำรงชีวิต

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2527: 13) ได้อัญเชิญพระราชานิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ อธิบายว่า หนังสือเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ต่างๆ หนังสือประเภทที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยที่เรียนรู้ต่างๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลกๆ ใหม่ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้และความบันเทิง เด็กๆ จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักชาติบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำประโยชน์ที่สมควร

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ ปลูกฝังให้มีความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกอ่านหนังสือได้ตามความสามารถของตน ช่วยให้นักเรียนรู้จักหาความเพลิดเพลินยามว่างด้วยการอ่านหนังสือ

1.3 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม จะต้องสร้างตามความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัย ดังที่ ลมุล รัตตากร (2529) ได้กล่าวว่า ผู้เขียนต้องเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น ทราบความสนใจเกี่ยวกับการอ่านของวัยรุ่น รักการอ่านหนังสือ มีประสบการณ์ในเรื่องที่จะเขียน มีจินตนาการและความทันสมัย อยู่เสมอ

นอกจากนั้น จินตนา ไบกาซูยี (2533: 16) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรรู้สำหรับการเขียนเรื่องสำหรับเด็กสรุปได้ ดังนี้

1. เนื้อหา วัตถุประสงค์ชัดเจนเพียงเรื่องเดียว เรื่องชัดเจนไม่สับสนยุ่งยาก ความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน ตัวละครแสดงความเคลื่อนไหว ใช้ตัวละครไม่มาก ใช้ภาพดำเนินเรื่องแทน ไม่มีบทบรรยายมากเกินไป
2. รูปแบบการเขียนเนื้อหาต้องมีทั้งนิทาน นิยาย นิทานพื้นเมือง เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทละคร บันทึกเรื่อง เรียงความ รวมทั้งฉันทลักษณ์ทุกรูปแบบ จะมีเรื่องราวอยู่ด้วย และใช้รูปแบบอย่างเหมาะสมกลมกลืน อ่านเข้าใจง่ายและรู้เรื่องเร็ว
3. รูปภาพเป็นสิ่งสำคัญ เด็กเล็กควรมีรูปภาพ อาจเป็นภาพการ์ตูน คือ ภาพลายเส้น ภาพถ่าย หรือภาพวาดเหมือนจริง ภาพจะต้องเน้นภาพสี โดยเฉพาะเด็กเล็กๆ ภาพจะต้องชัดเจนถูกต้องไม่เลอะเลือน
4. ภาษาและสำนวนที่ใช้ง่ายๆ ประโยคสั้นๆ คำซ้ำช่วยในการเรียนภาษา ใช้ภาษาที่ถูกต้องตามอักขรวิธีภาษาไทย ไม่ใช่ภาษาเขียน
5. ขนาดตัวอักษร ตัวโต ชัดเจน ไม่ใช่ตัวอักษรประดิษฐ์ ควรประมาณ ½ ซม. หรือ 32.5 มม. – 24.3 มม.
6. รูปเล่ม ควรกระทัดรัด ไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป วัยเด็ก ป.1- ป.4 ควรมีความหนาระหว่าง 10 - 30 หน้า มีการจัดหน้าให้เหมาะสมกับรูปเล่ม
7. เทคนิคการเขียนเรื่องให้สนุกสนาน ให้ความสุขใจ เสริมสร้างจินตนาการในทางสร้างสรรค์ ให้ความรู้ หรือได้อารมณ์ที่พึงปรารถนา มีจุดคิดที่แน่นอน คำโครงเรื่องชวนติดตาม สำนวนภาษาที่ตรงกับรสนิยมของเด็ก นอกจากนั้นควรตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจสั้นๆ มีความหมายสมบูรณ์ในตัว การสร้างฉาก ระยะเวลา ตัวละครเหมาะสม

บันลือ พุกชะวัน (2524: 83) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ลักษณะรูปเล่ม ขนาดรูปเล่มใหญ่สุดมีขนาด 10" x 13" และขนาดเล็กสุด 5" x 8" การเย็บเล่ม เข้าปกควรมั่นคงแข็งแรงทนทานต่อการใช้ การจัดหน้ากระจ่างชัดเจน มีช่องว่างดูสวยงาม ลักษณะตัวอักษรเรียบไม่มีการผิดพลาดในการพิมพ์ตัวอักษร ไม่ควรพิสดารมีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดใจและช่วยสร้างความเข้าใจ

2. การวางโครงเรื่อง ต้องติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องราว มีเหตุผลเป็นไปตามธรรมชาติ เรื่องราวควรสัมพันธ์กับพื้นฐานและประสบการณ์ของเด็ก และช่วยพัฒนาในด้านความสนใจ มุ่งความรู้สึกเกิดอารมณ์ร่วมและสอนให้เกิดความรู้สึกนึกคิดไปในตัว การดำเนินเรื่อง ควรเต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว ความเท่าเทียมกันควรมีตลกขบขันหรือความร่าเริงสนุกสนาน สดแทรกแสดงถึงความสำเร็จ สุข สมหวัง ซึ่งผลความพยายาม คุณธรรม สอดคล้องทั้งในด้านเหตุผล สถานการณ์ ประเพณี

3. การใช้ภาษา เหมาะกับวัย เข้าใจง่าย เป็นภาษาที่นิยมใช้ในสังคม ตรงตามสมัยของเรื่อง สดแทรกอารมณ์ขัน

4. การจัดภาพ ต้องกระชับชัด ตัวละครน้อย สามารถเน้นให้เห็นเด่นชัดไม่ซับซ้อน ภาพแสดงอาการเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา การเคลื่อนไหวตรงกับความเป็นจริง ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ การบรรยายภาพ คำเนื้ถึงความถูกต้องตามเนื้อหา และภาพต้องถูกส่วนสัมพันธ์กันคือ คบบุคลิกที่แสดงจุดเด่น จุดด้อย ของตัวละคร

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 21) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กวัย 10 - 20 ปี (ก่อนวัยรุ่นจนถึงวัยรุ่น) เด็กวัยนี้่านหนังสือได้คล่องแล้ว ฉะนั้นหนังสือสำหรับเด็กวัยนี้ควรมีลักษณะดังนี้

1. ตัวอักษรขนาดตัวพิมพ์ธรรมดา
2. มีภาพสีและขาวดำตามความเหมาะสม (ลดจำนวนลงได้) เรื่องประมาณ 70% รูปภาพประมาณ 30%
3. ใช้ภาษาง่าย ๆ สำนวนง่าย ๆ ภาษาวัยรุ่นนิยมใช้ แต่ไม่ใช่คำแสลง
4. เนื้อเรื่องดี มีความสมจริงมากขึ้น เป็นเรื่องของเด็กในวัยเดียวกัน หนังสือควรมีทั้งประเภทให้ความรู้ และความเพลิดเพลิน เนื้อหาอยู่ในความสนใจของเด็กวัยรุ่น ไม่เป็นการสั่งสอน แต่แนะและยกตัวอย่างให้เห็นจริง
5. มุ่งให้สร้างจินตนาการและเกิดความคิดสร้างสรรค์
6. เป็นลักษณะหนังสือฉบับกระเป๋า
7. หน้าปก ภาพวาดน่าสนใจ
8. ความยาว 150 - 200 หน้า ขึ้นไป

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านประกอบสำหรับวัยรุ่นจะต้องพิจารณาถึงลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับวัยรุ่น ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. **รูปเล่ม** รูปเล่มจะเป็นสิ่งแรกที่วัยรุ่นให้ความสนใจเป็นพิเศษ หนังสืออ่านประกอบสำหรับวัยรุ่นจึงควรมีลักษณะ ดังนี้

- 1.1 รูปเล่ม ภายนอก สวยงาม สะดุดตา
- 1.2 ขนาดของหนังสือ มีความสมดุล สวยงาม ดึงดูดความสนใจของวัยรุ่น
- 1.3 กระดาษมีคุณภาพดี
- 1.4 ตัวอักษร และการพิมพ์ชัดเจน
- 1.5 การจัดตัวอักษรสมดุลกับหน้ากระดาษ ไม่แน่นจนเกินไป ในแต่ละหน้า
- 1.6 ภาพประกอบ สวยงามมีเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
- 1.7 การเข้าเล่ม คงทนถาวร แข็งแรง

2. **เนื้อหา** เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของหนังสือ หนังสือที่มีคุณค่าจะต้องมีส่วนประกอบของเนื้อหาที่มีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 เนื้อหาตรงกับความสนใจของวัยรุ่น
- 2.2 มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของวัยรุ่น
- 2.3 เนื้อหาไม่มากหรือน้อยจนเกินไป
- 2.4 ดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว ใ้ใจชวนให้อยากติดตามอ่านต่อไป
- 2.5 เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องและเป็นไปตามลำดับ
- 2.6 มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน แปลกกว่าเรียนมี

การแทรกความรู้ และคำอธิบายลงไป

2.7 มีเนื้อหาสาระที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

3. **การใช้ภาษา** ในการสร้างหนังสือสำหรับวัยรุ่นนั้น สิ่งที่สำคัญและกระตุ้นให้วัยรุ่นสนใจที่จะอ่านหนังสือมากขึ้น ก็คือ การใช้ถ้อยคำ ภาษาและการผูกประโยค โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 3.1 ใช้คำที่เข้าใจง่าย เช่น กิน นอน เดิน นั่ง ดิน น้ำ
- 3.2 ใช้ประโยคสั้นๆ ไม่มีคำเชื่อมมากจนเกินไป
- 3.3 เขียนประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การจัดทำหนังสือสำหรับเด็กต้องคำนึงถึงลักษณะหลายประการที่จะใช้เป็นหลักในการเขียน ซึ่งลำดับแรกต้องทราบก่อนว่าจะเขียนเรื่องอะไร ให้ใครอ่าน

และเพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์อะไร การผูกเรื่องไม่ซับซ้อน สนุก สมเหตุสมผล ควรมีความสมจริง ไม่นั่นหนักทางความรู้จนเกินไป สำหรับรูปเล่มในการจัดพิมพ์นั้น อาจทำได้ทั้งรูปแบบแนวตั้งและรูปแบบแนวนอน แต่หากจะให้ดึงดูดความสนใจแล้ว ควรให้มีรูปลักษณะที่แปลกเร้าความสนใจ นอกจากนี้ ควรต้องพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ภาษา ภาพ ตัวอักษร ขนาดรูปเล่มให้เหมาะสมกับวัยของผู้อ่านด้วย

1.4 ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาพิณนธ์ (2527: 4-21) กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการทั่วไปในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือเด็ก จากหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก เพื่อดูแนวทางจัดทำหนังสือทั้งโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง วิธีเขียน ภาษาที่ใช้ ลักษณะดีเด่นและจุดบกพร่องของหนังสือแต่ละเล่มและศึกษาผลงานของนักเรียนหนังสือสำหรับเด็กที่มีชื่อเสียง
2. เขียนโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง การตั้งชื่อเรื่อง กำหนดแก่นของเรื่อง เมื่อเขียนเสร็จแล้ว อาจนำไปเล่าหรือไปให้เด็กอ่าน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของเด็กว่าชอบหรือไม่เพียงใด ถ้าเด็กชอบก็แสดงว่า เรื่องที่เขียนน่าจะใช้ได้ และถ้าเด็กไม่ชอบก็ให้เด็กวิจารณ์แล้วนำไปแก้ไข การเขียนบทสคริปต์ เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากเค้าโครงเรื่อง หรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่องและรูปภาพ โดยบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่หน้าปก ใบบรองปกหน้า
3. ปกใน จนถึงหน้าสุดท้ายจะมีภาพ และคำบรรยายอย่างไรบ้าง เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร และคำบรรยายจะเขียนว่าอย่างไร อยู่ส่วนใดของหน้าหนังสือ เริ่มตั้งแต่หน้าปกเป็นต้นไป
4. การทำดัมมี่ คือ การทำหนังสือจำลองสำหรับเด็กที่จะทำขึ้นมา อาจจะทำเป็นเล่มเล็กๆก็ได้ แล้วนำรายละเอียดจากบทสคริปต์มาเขียน และวาดรูปลงไปติดัมมี่ ตั้งแต่ปกจนถึงหน้าสุดท้าย วาดภาพและเขียนคำบรรยายให้กับบทสคริปต์ สำหรับการวาดภาพนั้น ถ้าวาดไม่ได้ก็ให้เขียนเป็นวงกลมแทน และบอกว่า เป็นภาพอะไรก็ได้
5. การทำรูปเล่ม คือ การทำหนังสือจริงๆ ได้แก่ การวาดภาพ คำบรรยาย รวมทั้งการวางหน้า การจัดภาพ ของหนังสือให้เหมาะสม โดยดูจาก ดัมมี่ สำหรับขนาดของรูปเล่ม มีหลายขนาดที่นิยม คือ ขนาดเล็ก 13×18.5 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายก ขนาดกว้าง 14.6×21 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายกใหญ่ ลักษณะรูปเล่มตะวางในแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้ การเย็บเล่มจะเย็บจากตรงกลางหนังสือหรือเย็บข้าง

6. การตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ น่าตื่นเต้น น่าติดตาม และทำให้เขาได้ว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดใจ ซึ่งเป็นกลวิธีหนึ่งหรือเทคนิคหนึ่ง ต้องตั้งชื่อให้เด็กเกิดภาพพจน์

ภิญญาพร นิตยประภา (2534: 92-95) เสนอแนะขั้นตอนการทำหนังสือสรุปได้ว่า

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือสำหรับเด็ก โดยศึกษาจากหนังสือที่ชนะเลิศ ประกวดหาความรู้จากตำรา เอกสารต่างๆ ผลงานวิจัย ความสนใจในการอ่านของเด็ก ลักษณะหนังสือที่เด็กชอบผลงานของนักเรียนต่างๆ เข้าศึกษา อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการสร้างหนังสือ ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่จะเขียน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

2. เลือกเนื้อหาอาจนำเนื้อเรื่องมาจากสภาพของท้องถิ่นหรือมาจากหลักสูตร นอกจากนี้ยังสามารถหาเนื้อหาได้จากการศึกษาความสนใจ และความต้องการอ่านของเด็กวัยต่างๆ และต้องตัดสินใจให้แน่นอนว่าจะเขียนให้เด็กวัยใดอ่าน เพราะเนื้อหาสาระ บทสนทนาภาษาที่ใช้และตัวละคร ต้องให้สมจริงกับวัยของเด็ก

3. เขียนโครงเรื่อง ก็คือ การวางแผนเบื้องต้นโดยการเขียนหัวข้อตามขั้นไว้ก่อน เพื่อให้เรื่องดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบตามลำดับขั้นตอนไม่สับสน เมื่อลงมือเขียนเรื่องให้สมบูรณ์ผู้เขียนอาจเปลี่ยนแปลงโครงเรื่องได้ตามความเหมาะสม การเขียนโครงเรื่องแบ่งออกเป็น 2 แบบ

3.1 การเขียนโครงเรื่องหนังสือสารคดีสำหรับเด็ก คือ การเขียนหัวข้อเรื่องตามลำดับขั้นแบ่งบทให้ทราบว่าเป็นเรื่องนี้มีกี่บท แต่ละหัวข้อเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งเปรียบเสมือนหน้าสารบัญของหนังสือนั่นเอง เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการเขียนเนื้อหาต่อไป

3.2 การเขียนโครงเรื่องหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก คือ การเขียนหัวข้อเรื่องย่อให้เห็นว่าเนื้อเรื่องเป็นไปในแนวใด มีตัวละครเช่นไร มีใครบ้าง มีการดำเนินเรื่องอย่างไร จบอย่างไร เป็นการเขียนสั้นๆ ข้อสำคัญ คือ จะต้องมีความหมายหรือสาระแนวคิด โครงเรื่องมีส่วนสำคัญต่อเนื่องกัน ดังนี้ เริ่มจุดเริ่มต้นเนื้อหากการดำเนินเรื่องและจุดจบของเรื่อง

4. เนื้อเรื่องย่อ เป็นการเขียนเพื่อบอกใจความสำคัญของเรื่อง

5. การเขียนบทสคริปต์ เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากเค้าโครงหรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอน เนื้อเรื่องโดยบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่หน้าปกจนถึงหน้าสุดท้ายเป็นอย่างไร การเขียนบทสคริปต์นี้จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือได้ว่า หนังสือเรื่องนี้ในแต่ละหน้าจะมีภาพอะไรบ้าง คำบรรยายอะไรบ้างและมีกี่หน้า

6. การทำดัมมี่ คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือเด็กที่จะทำขึ้นมาอาจนำรายละเอียดที่ได้จากการเขียนบทสคริปต์นำมาเขียนและวาดรูปประกอบ

7. การทำรูปเล่ม คือ ทำหนังสือจริงๆ ได้แก่ วาดภาพ คำบรรยาย การวางหน้า การจัดภาพให้ เหมาะสม สำหรับขนาดของรูปเล่มมีหลายขนาดที่นิยม คือ ขนาดเล็ก 13.0×18.5 เซนติเมตร หรือ 16 หน้ายก ขนาดกว้าง 14.6 × 21.0 เซนติเมตร หรือหน้ายกใหญ่ ลักษณะรูปเล่มมี 2 ลักษณะ คือ แบบแนวตั้งและแบบแนวนอน การเย็บเล่มได้ 2 วิธี คือ เย็บข้าง โดยเรียงหน้าแล้วเจาะรูข้างๆ 3 - 4 และเย็บตรงกลางหนังสือ

8. การตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ น่าตื่นเต้น น่าติดตามอ่าน และทำให้เดาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่ชวนติดใจ ซึ่งเป็นกลวิธีอย่างหนึ่ง ต้องตั้งชื่อให้เด็กเกิดภาพพจน์ ซึ่งมีขบวนการตั้งชื่อดังนี้ ตั้งชื่อจากชื่อตัวละครของเรื่อง จำนวนตัวละคร เนื้อเรื่อง สถานที่และจากลักษณะรูปร่างหนังสือ

ภัทร ชังธาดา (2531) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก
2. จัดวางโครงเรื่อง
3. เขียนบทตามโครงเรื่องที่วางเอาไว้
4. จัดสร้างภาพประกอบและคำบรรยาย
5. จัดทำต้นฉบับ
6. จัดทำรูปเล่มให้สวยงาม

ขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น มีความยุ่งยาก ซับซ้อนผู้ที่จะทำหนังสือสำหรับเด็กได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความละเอียด รอบคอบ ใจเย็น มีความพยายามและมีใจรัก ฉะนั้นก่อนลงมือจัดทำหรือลงมือสร้างจะต้องมีการเตรียมงาน และวางแผนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี ตั้งแต่การศึกษาหาความรู้ วางโครงเรื่อง จัดทำต้นฉบับ จัดทำรูปเล่มและภาพประกอบ

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่าขั้นตอนในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กควรเป็นโครงเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อน สนุก สมเหตุสมผล ไม่น่าหนักทางความรู้มากเกินไป เพื่อนักเรียนจะได้ติดตามอ่านตลอดเรื่อง และควรสร้างให้มีเนื้อหาและถ้อยคำภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ หรือให้มีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นของนักเรียน สำหรับรูปเล่มในการจัดพิมพ์นั้น อาจทำได้ทั้งรูปแบบแนวตั้งและรูปแบบแนวนอน แต่หากจะให้ดึงดูดความสนใจ ควรให้มีรูปลักษณะที่แปลก ได้รับความสนใจได้ดี

1.5 พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก

จินตนา ไบกาชุกี (ตอนต้น :12-14 ขวบ) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กว่า กลุ่มวัยเรียนมัธยมศึกษา (ตอนต้น:12-14 ขวบ) หรือก่อนวัยรุ่น กลุ่มนี้เป็นวัยที่ย่างเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจัง จะเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อเด็กอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่เชื่อมต่อยุวกว้างเด็กและวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งในด้านร่างกายโดยเฉพาะอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง

ขนาดและเสียง รวมทั้งอารมณ์จิตใจและอุปนิสัย ใจคอ ตลอดจนความชอบและความถนัดต่างๆ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจน

ด้านร่างกาย เด็กหญิงและเด็กชายจะมีการเปลี่ยนแปลงแสดงความแตกต่างทางเพศอย่างเห็นได้ชัดเจน เด็กผู้ชายจะมีเสียงแตก น้ำเสียงจะเริ่มห้าวขึ้น แขนขาเริ่มยาววักก้าง เริ่มมีกล้ามเนื้อ อวัยวะเพศเริ่มขยาย ตัวใหญ่ขึ้นและมีมือสัจ มีขนาดตามตัวในบางที่ เด็กหญิงเริ่มมีหน้าอกใหญ่ขึ้นและมีรอบเดือน สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ เด็กรับประทานอาหารและนอนมากขึ้น

ด้านอารมณ์ ความรู้สึกในตัวเอง เด็กจะเริ่มสับสนในการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะร่างกายที่เติบโตคล้ายเป็นผู้ใหญ่แต่จิตใจยังเป็นเด็ก จึงเกิดความกังวล เกิดอารมณ์หุนหัน ช่างคิด ใจน้อย อ่อนไหว ขี้รำคาญ แสวงนอน ชอบโต้เถียง ได้แหย่ มีการแสดงออกทางอารมณ์ของตัวเองมากขึ้น ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

ด้านสังคม เด็กนั้นเริ่มสนใจเพื่อนฝูงมากขึ้น ต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเองเข้ากลุ่มชอบรับค่านิยม ความคิด และพฤติกรรมของเพื่อนๆ มาเป็นตัวอย่าง ดังนั้น ความสัมพันธ์กับเพื่อนจึงมีความสำคัญมากกว่าพ่อแม่ เช่นเดียวกันเมื่ออยู่โรงเรียน จะเชื่อครูและเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ สำหรับด้านสติปัญญานั้น เด็กเริ่มเลือกสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนพอใจเฉพาะสิ่งที่ตนพอใจ ส่วนใหญ่จะตามเพื่อน มีการสังเกตมากขึ้น ชอบทดลองด้วยตนเองเพื่อแสวงหาความตอบ อยากรู้ อยากเห็นแต่บางครั้งกล้าทำบางครั้งก็ไม่กล้าทำ

ความสนใจในระยะนี้ทั้งสองเพศเริ่มแสดงความแตกต่างในสิ่งที่ชอบไม่เหมือนกันเด็กหญิงจะเข้ากลุ่มเพศหญิงเดียวกันที่มีอุปนิสัยและความชอบเหมือนกัน ในขณะที่เด็กชายจะเลือกเพื่อนชายที่ชอบกิจกรรมเหมือนกัน เช่น บางกลุ่มชอบเล่นกีฬา ดนตรี หรืออ่านหนังสือหรือบางกลุ่มสนใจในการเรียนเป็นเด็กเรียน หรือบางกลุ่มชอบเที่ยวกลายเป็นเด็กเที่ยวไป

กลุ่มเด็กชายจะสนใจกีฬาที่เล่นเป็นทีม มีกติกากฎเกณฑ์ มีการแข่งขัน เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล บางกลุ่มชอบประดิษฐ์ค้นคว้า เครื่องมือวิทยาศาสตร์หรือของเล่นจากไฟฟ้า วิทยุ ชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคว้า ทดลอง กำลังภายใน การ์ตูน การผจญภัย ซึ่วะประวัติ เพศศึกษา ชอบดูภาพยนตร์ตื่นเต้น ผจญภัย ตลก ชื่นชอบเพลงของนักร้องคนโปรด ชอบฟังเพลงทางวิทยุเทป ส่วนรายการโทรทัศน์ชอบรายการเพลง การเต้นรำ กีฬา เกมทายปัญหา เป็นต้น

กลุ่มเด็กหญิง ชอบดูกีฬามากกว่าที่จะเล่นสนใจสิ่งประดิษฐ์และการฝึกฝีมือสนใจในการแต่งกาย ชอบอ่านหนังสือโรแมนติก คอลัมน์ข่าวสั้น เรื่องสั้นๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารของเด็กและวัยรุ่น ชอบเก็บของสะสมเกี่ยวกับภาพสวยงามๆ ที่สนุกสนานและตลก รายการทีวีที่ชอบคือ เพลง เกม หนังสือทีวีและละครชีวิตที่ไม่เคร่งเครียด มีลักษณะเป็นแนวกระจุกกระจิมหรือเรื่องราวในครอบครัว

กลุ่มวัยเรียนมัธยมศึกษา (ตอนต้น:15-18 ขวบ) หรือกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงนี้เริ่มปรับสภาพความเปลี่ยนแปลงได้บ้างแล้ว แม้บางคนจะยังคงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่อีก แต่ความเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จะเป็นไปและต่อเนื่องจากช่วงวัยก่อนวัยรุ่นซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านร่างกายนั้น ความเจริญเติบโตด้านความสูงนั้นยังคงมีอยู่จนกระทั่งอายุได้ 18 ปี โดยเฉลี่ยความสูงจะหยุดลง ขนาดของอวัยวะต่างๆยังคงเปลี่ยนแปลง เพื่อแสดงความแตกต่างทางเพศ ออกมาอย่างเด่นชัด เด็กชายจะเริ่มมีลักษณะเป็นชายหนุ่มขึ้น กล้ามเนื้อแขนขาจะขยายออก ตะโพกมีเนื้อหนังมากขึ้น มีขนรักแร้และที่อวัยวะสืบพันธุ์ เสียงเริ่มเป็นหนุ่ม หุ่นไม่แตกพว้า ห้าวๆ เหมือนเดิม เริ่มฝันเปียก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดจากภาวะร่างกายและฮอร์โมน จึงเป็นไปอย่างรุนแรงมาก เด็กผู้หญิงก็เช่นเดียวกัน หน้าอกจะขยายโตจนต้องใส่เสื้อชั้นในชนิดยกทรง ตะโพกและแขนขาเริ่มกลมกลิ้ง อ่อนช้อย สละสลวย เป็นหญิงสาวมากขึ้น เริ่มรักสวยรักงามเลือกเสื้อผ้าเองดูแลเอาใจใส่ร่างกายมากขึ้น กิริยาท่าทางเริ่มมีจริตแสดงความเป็นสาว รู้จักเอียงหน้าอายหน้าแดงเมื่อถูกชม

ด้านอารมณ์นั้น ยังคงความสับสนวางตนเองไม่ถูกกว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นดี บางครั้งปฏิบัติตนดังผู้ใหญ่ ไม่ต้องการให้มีการอบรมสั่งสอน แต่ต้องการให้มีการดูแลเอาใจใส่ให้ความรักและความช่วยเหลือ มีความอ่อนไหว ซ้ำคิด ใจน้อย วู่วาม มีความกังวล และความกลัว เช่น กลัวรูปร่างตนเองไม่หล่อไม่สวย กลัวการเปรียบไม่ได้ กลัวสอบตก กลัวสอบเอนทรานต์ไม่ติด กลัวไม่มีเพื่อนหรือเพื่อนไม่รัก เข้าสังคมไม่ได้ เผลอญูกน้ำกับเพื่อนต่างเพศไม่เป็น ไม่ชอบการตำหนิ หรือไม่ชอบการล้อเลียนเรื่องเพื่อนต่างเพศ โกรธง่ายและระงับความโกรธไม่ได้ มักแสดงออกอย่างรุนแรง ทั้งท่าทางคำพูดและการกระทำ ไม่ค่อยยอมรับฟังเหตุผล มีความหงุดหงิดง่าย ธรรมชาติที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลดังกล่าวมานี้

ด้านสังคม เพื่อน โรงเรียน และครูผู้สอนยังคงเป็นแบบอย่างที่ได้ศึกษานี้ยึดเป็นตัวอย่างและเชื่อถือมากกว่าพ่อแม่และญาติพี่น้องในครอบครัววัยนี้เป็นวัยของการศึกษาหาความรู้จากโรงเรียนและจากการศึกษานอกระบบต่างๆที่อยู่รอบตัวเด็กไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ล้วนมีบทบาทต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กมาก เพราะเด็กวัยนี้ให้ความสนใจต่อสังคมแวดล้อมมากนั่นเอง ในวัยนี้แม้เด็กจะเริ่มแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ก็ยอมรับกติกาและระเบียบของสังคมของหมู่คณะ รักเพื่อน รักโรงเรียน รักสี รักคณะ รักสถาบันอย่างรุนแรงรู้จักเสียสละเพื่อเพื่อนฝูงและครอบครัวสนใจสังคมภายนอกมากขึ้น

ความสนใจเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเด็กจะแสดงความชอบของตนออกมามากเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ แต่เมื่อเข้ากลุ่มทำกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมเสริม จะชอบเลือกเข้ากลุ่มเพศเดียวกัน การเล่นเกมกีฬา แยกเล่นตามลักษณะเพศ และตามลักษณะกีฬาที่ตนชอบ โดยเฉพาะกีฬาที่ต้องการทักษะ ความคล่องแคล่วทางร่างกายและจิตใจ การเลือกเรียนวิชาเป็นไปตามความถนัดและความชอบส่วนตัวมาก

ขึ้น อีกทั้งยังอาจเกิดจากแรงบัลดาลใจที่ให้เห็นตัวอย่างการประกอบอาชีพนั้นๆ แต่บางคนก็เลือกตามเพื่อนๆ ปะปนกันไป ความถนัด หรือความสามารถเฉพาะด้าน เช่น กีฬา ดนตรี คำนวณ การทดลองวิทยาศาสตร์ การวาดภาพ ความถนัดทางภาษา การแต่งเรื่อง เขียนเรื่องของแต่ละคนเริ่มแสดงออกอย่างชัดเจน ซึ่งควรจะได้รับการส่งเสริมให้ความรู้และการปฏิบัติเพิ่มขึ้น บางคนอาจจะหารายได้จากความถนัดหรือความสามารถพิเศษนี้ได้ ด้วยเหตุผลที่วัยนี้ชอบแสดงความเด่นเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม และบางครั้งชอบใช้ความรุนแรงแทนเหตุผล ดังนั้น ความชอบของกลุ่มนี้จึงมุ่งที่ดาราศาสตร์หรือนักวิ่ง หรือ วีระบุรุษที่คนชื่นชอบ และมีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับกลุ่มของตนเองมาก แต่อย่างไรก็ตามความชอบอุปนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กวัยนี้ มีความแตกต่างไปตามเพศ พื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคมเป็นส่วนประกอบสำคัญความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กวัย 12-18 ปี

ลมูล รัตตากร (2529: 19-34) ได้สรุปจากผลวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศพบว่า ความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนชายและหญิง นักเรียนชายและหญิงสนใจเรื่องต่อไปนี้มากเหมือนกันคือ

1. เกร็ดความรู้สั้นๆ รวมในเล่มเดียวกัน
2. ความรู้ทั่วไป
3. การเรียนรู้ การจำ การลืม และการทดสอบเขาวงกต
4. การคิดค้นหาเหตุผล
5. พุทธศาสนา
6. การศึกษาการเรียนการสอนตามหลักสูตรในโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย
7. นิทานตลกขบขัน
8. นิทานที่เป็นตำนานของแต่ละท้องถิ่น
9. นิทานเรื่องสัตว์
10. ไวยากรณ์ภาษาต่างๆ
11. คณิตศาสตร์
12. ดาราศาสตร์
13. การเปลี่ยนแปลงของพื้นโลก พื้นน้ำ อากาศ รวมทั้งการพยากรณ์อากาศ
14. วิศวกรรมศาสตร์
15. การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายและการออกแบบ
16. การรักษาพยาบาล การป้องกันโรคและการกรใช้ยารักษาโรค

17. การขับร้อง การร้องเพลงรวมเนื้อเพลง
18. นวนิยาย ประวัติศาสตร์
19. การท่องเที่ยวเพื่อหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
20. การรวบรวมแผนที่
21. ประวัติบุคคลสำคัญในสาขาวิชาต่างๆ
22. สงคราม

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ความสนใจในการอ่านของเด็กในระดับมัธยมศึกษาเด็กในวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัย วีรบุรุษ วีรสตรี ชีวิตประวัติ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รวมถึงเรื่องตำนานในท้องถิ่นของตนเองที่เป็นเรื่องใกล้ตัว

1.6 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หทัย ตันหยง (2529: 91 - 95) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าและการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับเด็กว่า จะต้องพิจารณารายละเอียดของโครงเรื่องและสาระแนวคิดของเรื่องไว้ ดังนี้

1. โครงเรื่อง ควรเป็นการถ่ายทอดสิ่งที่เกิดจากเค้าโครงที่มีจินตนาการประสบการณ์ชีวิตที่ได้ผ่านพบ สิ่งประทับใจที่เกิดขึ้นในชีวิต เรื่องราวที่มีเค้าเดิมมาปรุงแต่งอุบัตินิยามธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเหตุจูงใจหรือแรงบันดาลใจต่างๆ เป็นเนื้อหาให้ดำเนินเรื่อง ซึ่งมีตัวละครแสดงบทบาทอยู่ในเหตุการณ์ด้วยสภาพชีวิตที่มีข้อคิด เนื้อหาสาระ ปมปัญหา มโนทัศน์ เข้มข้นหรือคลี่คลายไปสู่จุดสิ้นสุดของเรื่อง เพื่อสร้างให้สนุกและจบลงด้วยผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. สาระแนวคิด คือ แก่นแท้ของเรื่องนั้นๆ ว่าเป็นเรื่องอะไร เกี่ยวกับใคร ในสภาพอย่างไรและให้แนวคิดอะไร แก่นของเรื่องประกอบด้วยแก่นแห่งทรรณะ อารมณ์ พฤติกรรม และสภาพเหตุการณ์ ซึ่งมีแนวโน้มไปตามลักษณะปรัชญาชีวิตของผู้เขียน เป็นคตินิยม เช่น จิตนิยม สัจนิยม วัตถุนิยม เป็นต้น สาระแนวคิดในหนังสือสำหรับเด็ก ควรมีลักษณะ ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน มุ่งเน้นมโนทัศน์เดียว และจะต้องมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาเด็กทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

วีริยะ สิริสิงห (2524: 82) ให้หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าหนังสือเด็กไว้ ดังนี้

1. มีจุดคิดที่แน่นอน
2. เค้าโครงเรื่องติดต่อกันจนเด็กติดตามได้อย่างสนุกสนาน
3. สำนวนภาษา สำคัญมาก ควรให้ถูกต้อง มีศิลปะการเขียนและเขียนได้ตรงรสนิยม

ของเด็ก

4. การจัดรูปเล่มเหมาะสมสวยงามดี
5. ภาพประกอบถือว่าสำคัญที่สุดจะขาดไม่ได้และภาพจะต้องตรงกับเนื้อหาเรื่องด้วย
6. ตรงตามความสนใจ ความนิยม และพื้นความรู้ของเด็กในแต่ละระดับ

ปราณี เชียงทอง (2526: 80) และ ถวัลย์ มาศจรัส (2539: 88) ได้กล่าวถึงการประเมินคุณค่าหนังสือว่าควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1. เนื้อเรื่อง ต้องถูกต้องตรงความเป็นจริง ข้อเท็จจริงต่างๆ ต้องถูกต้อง วันสำคัญ สูตรสมการต่างๆ ที่กล่าวถึงในเรื่องต้องถูกต้อง เชื่อถือได้

2. วิธีเขียน ควรใช้ถ้อยคำสำนวนและศัพท์ที่เหมาะสมกับความรู้และความสามารถของเด็กให้อ่านเข้าใจได้ง่าย สำนวนภาษาเหมาะกับเด็ก อธิบายเรื่องทุกอย่างชัดเจนเป็นไปตามลำดับความยากง่าย ไม่วกวน การเขียนควรคำนึงถึงการให้เด็กอ่านเข้าใจง่ายและน่าอ่านเป็นสำคัญ

3. รูปเล่มภายนอก เป็นที่จูงใจ มีภาพประกอบถ้าเป็นภาพวาดต้องให้ถูกต้องตรงความเป็นจริง แผนที่ แผนภูมิ จำเป็นสำหรับหนังสือบางประเภท

4. ประโยชน์ที่เด็กควรจะได้รับ ควรตั้งคำถามในการประเมินคุณค่า ดังต่อไปนี้

- 4.1 เนื้อเรื่องส่วนใดตรงกับหลักสูตรที่เด็กต้องเรียนในโรงเรียนหรือไม่ พอที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ลึกซึ้งหรือเพื่อสนองความอยากรู้และความสนใจทั่วไป

- 4.2 เนื้อเรื่องในเล่มช่วยยั่วยุให้เด็กอยากอ่านและอยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกหรือไม่ มีบรรณานุกรมท้ายบทหรือท้ายเล่มเพื่อเป็นการเสนอแนวทางการอ่าน และค้นคว้าเพิ่มเติมแก่เด็กหรือไม่ในการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม พอจะสรุปพิจารณาหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้เป็น 3 ประการ

1. ด้านเนื้อหา ควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย และตรงกับความสนใจของเด็กให้ข้อเท็จจริง ถูกต้อง เนื้อเรื่องส่งเสริมความรู้และจินตนาการ

2. ด้านการเขียน ใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจนเหมาะสมกับวัยและความเข้าใจของเด็ก เขียนได้ถูกต้องตรงกับรสนิยมของเด็ก การเสนอเรื่องน่าสนใจเร้าใจผู้อ่านให้พึงพอใจตั้งต้นจนจบ

3. ด้านลักษณะรูปเล่ม ควรมีภาพประกอบซึ่งนับว่าเป็นหัวใจของหนังสืออ่านสำหรับเด็กซึ่งจะช่วยเร้าความสนใจเด็กได้ดี ตัวพิมพ์ชัดเจน ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัย รูปเล่มสวยงาม ชวนให้นำหยิบอ่าน การเย็บเล่มคงทน แข็งแรง

สมหมาย เชื้อพงศ์ (2538: 34 -35) ได้สรุปเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทสารบันเทิง ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะของหนังสือ ประกอบด้วย ลักษณะรูปเล่มและลักษณะภาพประกอบ

1.1 ลักษณะรูปเล่ม ได้แก่ การทำรูปเล่ม สีและการออกแบบปก คุณภาพกระดาษ ขนาด และสีของตัวอักษร จำนวนหน้า ศิลปะการจัดหน้า

1.2 ลักษณะภาพประกอบ ได้แก่ ลักษณะความชัดเจนของภาพเป็นสีหรือขาวดำ ลักษณะความสมจริงเป็นภาพเขียนหรือภาพถ่าย ขนาดและสีสันของภาพ จำนวนภาพ ความเหมาะสมในการเรียนการสอน คำอธิบายประกอบภาพ

2. ด้านคุณภาพของหนังสือ ประกอบด้วย เนื้อหาวิชา การใช้ภาษา และแนวคิด

2.1 เนื้อหาวิชา ได้แก่ เนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตร วิธีการเสนอเรื่อง ลำดับความยากง่าย เอกภาพความกลมกลืน การเน้นสาระสำคัญ ความถูกต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ ความเป็นจริง เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้อ่าน การคลี่คลายปมปัญหาต่างๆ เป็นการเสนอแนะแก่ผู้อ่าน

2.2 การใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ถ้อยคำภาษาที่ถูกต้องตามแบบแผน ทางหลักภาษา ความชัดเจนของถ้อยคำ ใช้คำศัพท์เหมาะสม การเว้นวรรคตอนถูกต้องเหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่อง

2.3. แนวคิด ได้แก่ แก่นแท้ของเรื่องนั้นๆว่า เป็นเรื่องอะไร เกี่ยวกับใคร ในสภาพอย่างไร มีลักษณะที่ตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน มุ่งมโนทัศน์ เพียงมโนทัศน์เดียวและต้องมีจุดประสงค์เป็นไปในแนวสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับวัยรุ่น จะต้องใช้ภาษาที่รัดกุม ไม่เยิ่นเย้อ เช่น ไม่ใช้คำว่าใหญ่โตมหึมา แต่ให้ใช้คำว่าใหญ่โตเท่านั้น ถ้อยคำภาษาง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตรงไปตรงมา เช่น คำว่ากิน หรือรับประทานไม่ใช้คำว่าเสวย มีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นที่เรียน เช่น ใช้คำศัพท์ที่อยู่ในระดับความรู้ของนักศึกษา

1.7 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา (2524) ได้อ่านหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง หิโตประเทศ คำกลอน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเรียบเรียงใหม่จากหนังสือหิโตประเทศฉบับแปล โดยเสถียรโกเศศ แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน ผลปรากฏว่าหนังสือที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ทั้งยังได้ความเพลิดเพลินจากการอ่านด้วย

สุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร. (2551) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียน

มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า หนังสือที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ทั้งยังมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

นุจรินทร์ ถิ่นทัพไทย (2547: 83) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “เห็นในระบบนิเวศของป่าสะแกราช” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมครั้งที่ 2 สูงกว่าก่อนอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม ครั้งที่ 1 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “เห็นในระบบนิเวศของป่าสะแกราช” อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

สุมาลี วิณวันก์ (2548) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “พืชสมุนไพรที่น่ารู้” ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี นักเรียนที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง “สมุนไพรที่น่ารู้” มีผลการเรียนรู้ด้านความรู้หลังอ่านสูงกว่าก่อนอ่าน ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 80 นอกจากนี้นักเรียนยังมีเจตคติต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง “พืชสมุนไพรที่น่ารู้” อยู่ในระดับดี

อโนมา ไม้หอม (2542: 104) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีของวัยรุ่น เรื่อง “สร้างเสน่ห์ด้วยการกิน” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านยาววิห้วยโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีของวัยรุ่น เรื่อง “สร้างเสน่ห์ด้วยการกิน” มีประสิทธิภาพ 80.43 / 80.13 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเพิ่มเติมอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน

ไพรัช กุลวชิราวรรณ (2529: 105) ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างและทดลองใช้หนังสืออ่านประกอบประเภทเรื่องสั้นสำหรับวิชาประชากรศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในเนื้อหาที่สนุกสนานน่าสนใจมีสาระความรู้ที่สอดคล้องถูกต้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ นักเรียนยังต้องการอ่านหนังสืออ่านประกอบประเภทเรื่องสั้นในสาขาวิชาอื่นๆ อีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมดังกล่าว สรุปได้ว่า หากสร้างหนังสือให้นักเรียนอ่านเป็นหนังสือที่ตรงกับความสนใจ เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของผู้เรียนแล้วจะสามารถช่วยให้ทักษะการอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาขึ้นทั้งยังทำให้นักเรียนสนใจที่จะแสวงหาหนังสืออื่นๆ มาอ่านเพื่อเพิ่มเติมความรู้มากยิ่งขึ้น

1.8 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

อนอร์ (Anuar. 1979) ได้สำรวจเนื้อหาหนังสือที่เด็กชอบอ่านในสิงคโปร์ พบว่าหนังสือสำหรับเด็กควรเป็นหนังสือที่เด็กสามารถบอกลักษณะนิสัยของตัวเองได้ สามารถบอกสถานที่หรือฉากของเรื่องได้และเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก หรือเป็นเรื่องที่ลึกลับพิศวง จึงเสนอว่า ควรสร้างสรรค์เรื่องประเภทส่งเสริมจินตนาการให้แก่เด็ก เพราะจะมีส่วนช่วยให้เด็กเข้าใจชีวิต เข้าใจปัญหาของผู้อื่นทั้งช่วยส่งเสริมให้มีความพยายามที่ฟันฝ่าอุปสรรคและความลำบากต่างๆที่ต้องเผชิญในชีวิตเมื่อเติบโตใหญ่

ฟัสโก (Fusco. 1983) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างพัฒนาการ ตามลำดับการเรียนรู้ และปฏิริยาตอบสนองต่อวรรณกรรมของเด็ก โดยใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจาก Sorchman Wadin River Middle School ให้นักเรียนอ่านหนังสือที่คัดเลือกไว้แล้วอย่างอิสระแล้วนำหนังสือที่นักเรียนเลือกอ่านมาวิเคราะห์ด้วยแบบวิเคราะห์วรรณกรรม เพื่อการศึกษา และหลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของกลุ่ม พบว่า นักเรียนมีปฏิริยาตอบสนองต่อเรื่องต่างกัน คือ จะตอบสนองต่อเรื่องที่จัดคู่การเรียนรู้ได้ดีกว่า อายุและเพศสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียนน้อยมาก เรื่องที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด คือ เรื่องที่นักเรียนอ่านแล้วประสบความสำเร็จ และการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนจากการอ่านวรรณกรรมนั้นขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของนักเรียนด้วย

บันดี (Bundy. 1983:Abstract) ได้สำรวจและพัฒนาเพื่อหาประสิทธิภาพ ทางด้านการอ่านของนักเรียนในระดับเกรด 4 เกรด 5 และเกรด 6 โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 326 คน เพื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น เพศ และประสิทธิภาพในการอ่านและวิเคราะห์เหตุการณ์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กเกรด 4 และเกรด 6 มีความสนใจในเรื่องเหตุการณ์บ้านเมืองและการผจญภัยมากกว่าเด็กเกรด 4 และเกรด 5 และพบว่า เพศหญิงมีความสนใจและสามารถอ่านนิทาน โคลง กลอน ชีววิทยา สัตว์ การ์ตูน ในขณะที่เพศชายจะสนใจด้านวิทยาศาสตร์และกีฬา

เฟรนช์ (French. 1952: 90 - 95) พบว่า เด็กในอายุต่างกัน ชอบภาพต่างกันครูชอบภาพซับซ้อนมากกว่าลักษณะง่ายๆ ส่วนเด็กนักเรียนอนุบาลและนักเรียนเกรด 1ซึ่งมีอายุ 6 ขวบถึงเกรด 5 ชอบภาพลักษณะง่ายๆ แสดงให้เห็นว่า เด็กซึ่งมีอายุน้อยชอบภาพลักษณะง่ายๆ มากกว่าเด็กที่มีอายุสูงขึ้น

แอมส์แดน (Amsdan. 1960: 309) ได้ศึกษาลักษณะของภาพที่เด็กชอบ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 9-12 ปี โดยให้นักเรียนเลือกรูปภาพที่มีลักษณะต่างๆกัน 10 ภาพเพื่อวัดจำนวนสีค่านิยม และลักษณะของภาพที่เด็กชอบ จากผลการทดลองพบว่า เด็กอายุระหว่าง 9-12 ชอบภาพที่มี

ลักษณะใกล้เคียงกัน คือภาพเขียนสีที่คล้ายของจริงตามธรรมชาติและทั้งเด็กหญิงและเด็กชายทั้งที่อ่านหนังสือเก่งและไม่เก่ง ต่างเลือกภาพลักษณะใกล้เคียงกัน คือภาพเขียนสีที่คล้ายของจริงตามธรรมชาติ

ทินเกอร์ (Tinker.1986) ได้สรุปผลการวิจัยของ แม็คคินทอซ (Maxckintost) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านของเด็กเกรด 1-8 จากจำนวนนักเรียน 628 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กสนใจหนังสือที่ให้ข้อเท็จจริงของเรื่องต่างๆ
2. เด็กชอบอ่านนิทานเกี่ยวกับสัตว์จริงๆ มากกว่าสัตว์พูดได้
3. เด็กตั้งแต่เกรด 2 เป็นต้นไป จะมีความสนใจเรื่องของประเทศหรือดินแดนที่ห่างไกลออกไป รวมทั้งการดำเนินชีวิตของประชาชนในดินแดนเหล่านั้นด้วย
4. เด็กที่อยู่ในเกรดต่ำกว่า เกรด 8 ไม่สนใจเรื่องอาชีพ
5. เด็กตั้งแต่เกรด 5 เป็นต้นไปจะสนใจเรื่องอาชีพ
6. เด็กจะเพิ่มความสนใจในเรื่องวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของพัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นใหม่ๆ
7. เด็กตั้งแต่เกรด 5 เป็นต้นไป จะสนใจในเรื่องชีวประวัติ โดยเฉพาะชีวประวัติของชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงและเรื่องของนักบุกเบิก และนักสำรวจ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมและหนังสือส่งเสริมการอ่านสรุปได้ว่า ผู้สร้างหนังสือได้จัดเนื้อหาได้ตรงกับความสนใจ เหมาะสมกับวัยสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้การอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและยังทำให้นักเรียนรักการอ่าน สนใจที่แสวงหาหนังสืออื่นๆ มาอีกด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์เรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรมหรือจากการสอนการวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าใด มีความสามารถชนิดใด ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาพลศึกษา การช่าง การวัดแบบนี่จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29 - 32) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือประมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง

จำนง พรายแถมแห (2529: 19) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงผลสำเร็จในเชิงวิชาการที่เด็กสามารถจดจำเนื้อหา เรื่องราวต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใด สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องหรือไม่ และรวมถึงสมรรถภาพทางปัญญาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ด้วย

วารี ว่องพินัยรัตน์ (2530: 1) ได้กล่าวถึง ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง การวัดดูว่านักเรียนมีพฤติกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน มากน้อยเพียงใด เป็นการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการฝึกอบรมในช่วงเวลาที่ผ่านมอันเป็นเรื่องราวของอดีต

จากคำกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดพฤติกรรมและความสามารถของผู้เรียน โดยเน้นการวัดความรู้ ความสามารถจากการเรียนรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 29-32) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพสมองของบุคคลว่า เรียนรู้อะไรได้บ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ในระดับใดนั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเอง โดยการวัดออกเป็น 2 องค์ประกอบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาที่เรียน คือ

1. การวัดด้านการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกตและวัดได้ การวัดแบบนี้ต้องวัดโดยใช้ ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีที่ปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดการด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชารวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการวัดได้ 2 ลักษณะคือ

2.1 การสอบแบบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการดูแลเฉพาะอย่าง

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือ ตอบซึ่งมีรูปแบบการตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ ซึ่งได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอนที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบหรือกำหนดคำตอบมาให้เลือก ซึ่งมี 4 รูปแบบคือ

2.2.2.1 แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง

2.2.2.2 แบบจับคู่

2.2.2.3 แบบเติมคำ

2.2.2.4 แบบเลือกตอบ

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหา โดยการเขียนตอบนั้น เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายในโรงเรียนซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในกาสอบวัดเรียกว่า ข้อความวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนนั่นเอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่า หลังจากได้เรียนรู้แล้วมีความสามารถด้านใดบ้างและความสามารถดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นประเมินพฤติกรรมของนักเรียนของนักเรียนที่มีความเชื่อถือได้

2.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 95) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

เยาเวดี วิบูลย์ (2540:16) กล่าวว่า แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลของการเรียนหรือการสอน

มัดชนี กุฎาคาร (2546) กล่าวถึงความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่าหมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งตรวจสอบความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมองด้านต่างๆ ของผู้เรียนว่า หลังการเรียนรู้อะไรบ้าง แล้วผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชา นั้นๆ เพียงใด มีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนมามากน้อยเพียงใด

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่างๆ ของแต่ละสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ซึ่งมีแบบทดสอบที่เป็นข้อเขียนและที่เป็นข้อเขียนและเป็นภาคปฏิบัติจริง

2.4 ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 31-32) ได้กล่าวถึงประเภทของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบ หรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่า ความสามารถของบุคคลใด ๆ ในเรื่องใดนั้นมีไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อยและส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายของความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้าย ๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า โค้งปกติ ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับอื่น ๆ ในกลุ่ม คะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูงคนที่มีความสามารถด้อยกว่าจะได้คะแนนลดหลั่นลงมาจนถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนเพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่า ในกาเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่า ผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละ

บุคคล ดังนั้น การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้มีการนำผลไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของ การทดสอบแบบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 96) ได้กล่าวถึง ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอนเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นใช้กันทั่วไปสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิดคือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถาม หรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้น ๆ เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบสั้น ๆ เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถูก-ผิด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเติมคำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจับคู่ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเลือกตอบ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์ และปรับปรุงอย่างดีจนถึงมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอน วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

ภัทรา นิคมานนท์ (2540: 60 - 68) กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยว่า โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอัตนัย หมายถึง แบบทดสอบให้ตอบยาว ๆ แสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ประเภทที่สอง คือ แบบทดสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย หมายถึง แบบทดสอบประเภทถูก - ผิด จับคู่ เติมคำ และเลือกคำตอบ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่

1. จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเฉพาะคราว เพื่อใช้ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางวิชาการของเด็ก

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เมื่อสร้างขึ้นแล้วมีการนำไปทดลองสอบ และนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน

2. จำแนกตามตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้ว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.2 แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอดีต

3. จำแนกตามรูปแบบคำถามและวิธีการตอบ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอัตนัย มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สอบได้ตอบยาว ๆ แสดงความเห็นอย่างเต็มที่

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย เป็นแบบสอบถามที่ถามให้ผู้สอบตอบสั้น ๆ ในขอบเขตจำกัด คำถามแต่ละข้อวัดความสามารถ เพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ผู้สอบไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย

4. จำแนกตามลักษณะการตอบ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติ เช่น ข้อสอบวิชาพลศึกษา ให้แสดงท่าทางประกอบเพลง วิชาประดิษฐ์ ให้ประดิษฐ์ของใช้ด้วยเศษวัสดุ การให้คะแนนจากการทดสอบประเภทนี้ครูต้องพิจารณาทั้งด้านคุณภาพของผลงาน ความถูกต้องของวิธีปฏิบัติรวมทั้งความคล่องแคล่ว และปริมาณของผลด้วย

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบทุกชนิด

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนด้วยวาจา เป็นแบบทดสอบผู้สอบใช้การโต้ตอบด้วยวาจา

5. จำแนกตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

5.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดความเร็ว เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดทักษะความคล่องแคล่วในการคิด ความแม่นยำในความรู้เป็นสำคัญ มักมีลักษณะค่อนข้างง่าย แต่ให้เวลาในการทำข้อสอบน้อย ผู้ตอบต้องแข่งขันกันตอบ ใครที่สำเร็จก่อนและถูกต้องมากที่สุดถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่า

5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประสิทธิสูงสุด แบบทดสอบลักษณะนี้มีลักษณะค่อนข้างยากและให้เวลาทำมา

6. จำแนกตามลักษณะและโอกาสในการใช้ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

6.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อย เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีจำนวนข้อคำถามไม่มากนัก มักใช้สำหรับประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยย่อย โดยมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อปรับปรุงการเรียนเป็นสำคัญ

6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวม เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ถามความรู้ความเข้าใจหลายๆเรื่อง หลายๆเนื้อหา หลายๆจุดประสงค์ มีจำนวนมากข้อ มักให้ตอนสอบปลายภาคเรียนหรือปลายปีการศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ใช้เปรียบเทียบแข่งขันระหว่างผู้สอบด้วยกัน

7. จำแนกตามเกณฑ์การนำผลจากการสอบวัดไปประเมิน จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

7.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิงเกณฑ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานและความรู้ที่จำเป็นในการบ่งบอกถึงความรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์

7.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มุ่งนำผลการสอบไปเปรียบเทียบ กับบุคคลอื่นในกลุ่มที่ใช้ข้อสอบเดียวกันว่ามีใครมีความสามารถเหนือใครเพียงใด เหมาะสมสำหรับใช้เพื่อการสอบที่มีการแข่งขันกันมากกว่าเพื่อการเรียนการสอน

8. จำแนกตามสิ่งเร้า จำแนกได้ 2 ประเภท คือ

8.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภาษา ได้แก่ การใช้คำพูดหรือตัวหนังสือไปเร้าผู้สอบตอบโดยการพูดหรือเขียนออกมา

8.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช้ภาษา ได้แก่ การใช้รูปภาพ กิริยา ท่าทาง หรืออุปกรณ์ต่างๆไปเร้าให้ผู้สอบตอบสนอง

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีจุดมุ่งหมาย และขีดความสามารถในการทดสอบแตกต่างกัน ดังนั้นในการนำแบบทดสอบไปใช้ต้องระมัดระวังว่าเลือกแบบทดสอบได้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่เราต้องการหรือไม่ การจำแนกของประเภทแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงช่วยให้สามารถเข้าใจ และเลือกใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น การจำแนกแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถทำได้หลายแบบขึ้นอยู่กับผู้จำแนกว่าจะยึดถืออะไรเป็นเกณฑ์ในการจำแนก

2.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 97 -98) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง
4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจสอบข้อสอบ
6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. ทดลองสอบคิดวิเคราะห์ข้อสอบ
8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

พิตร ทองชั้น (2524: 60-61) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพโดยมีระดับขั้นตอนการวางแผนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย โดยต้องการกำหนดให้ชัดเจนและแน่นอนในเรื่องใดอย่างไร เช่น การสร้างแบบทดสอบในเรื่องใด และมีการกำหนดน้ำหนักคะแนนและควรทราบกลุ่มนักเรียนที่จะสอบว่าเก่ง – อ่อนเพียงใด เพื่อจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างข้อสอบให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และควรมีการกำหนดวันเวลาในการสอบให้พอเหมาะกับกลุ่มสอบ

2. ขั้นเตรียม เช่น เตรียมหลักสูตร เนื้อหาวิชาตลอดจนตำราหนังสือแบบเรียนรวมถึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้การทำแบบทดสอบ เช่น กระดาษคำตอบและครูผู้สอนต้องเลือกแบบหรือชนิดของข้อสอบ เช่น จะใช้แบบเลือกตอบ แบบเรียงความหรือแบบผสม

3. **ชั้นลงมือปฏิบัติ** ได้แก่ **ชั้นลงมือปฏิบัติการเขียนข้อสอบ**ตามที่กำหนดไว้ สิ่งที่ต้องยึดถือคือ **หลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี** ถ้าเกิดข้อสอบข้อใดเกิดปัญหา ควรมีการพูดคุยกับเพื่อนหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล ทางด้านเนื้อหาวิชานั้นๆ

4. **ชั้นตรวจสอบ** ควรมีการตรวจตราข้อสอบว่ามีข้อบกพร่องดีหรือ - ไม่ดีอย่างไรโดยนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากที่ได้ทดสอบกับนักเรียนแล้ว

5. **ชั้นจัดพิมพ์** สิ่งที่ต้องคำนึงได้แก่ **รูปเล่มต้องจัดให้เรียบร้อย พิมพ์ให้สะอาด ตัวอักษรไม่ผิดพลาด คำที่แจ่มในข้อสอบต้องชัดเจนและต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนข้อสอบ เวลาคะแนนเต็ม**

นอกจากนี้ **บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2525: 22-29)** ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอนคือ

1. **ขั้นวางแผนการสร้างงานแบบทดสอบ** การวางแผนสร้างแบบทดสอบต้องพิจารณาถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ

1.1 **จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้** หลักการสำคัญคือ การนำแบบทดสอบไปใช้จะต้องสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น สอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม สอบก่อนทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวินิจฉัยข้อบกพร่องของข้อสอบในระหว่างการดำเนินการสอน และการสอบเพื่อสรุปผลการเรียนการสอน ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้จึงแบ่งได้ 4 จุดประสงค์คือ

1.1.1 ใช้ตรวจสอบความรู้เดิมก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณาว่าถ้านักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐาน ก็จำเป็นต้องทำการสอนเสริมเสียก่อนแต่ถ้านักเรียนไม่มีความรู้พื้นฐานเพียงพอ ก็พิจารณาต่อไปว่านักเรียนมีความสามารถสูงต่ำเพียงใด เพื่อจัดกลุ่มการเรียนและเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

1.1.2 ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอนโดยจะทำการสอบในระหว่างดำเนินการสอนเป็นระยะๆ

1.1.3 ใช้วินิจฉัยผู้เรียน เพื่อหาสาเหตุข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.1.4 ใช้สรุปผลการเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนควรได้เกรดอะไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 **เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด** ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะว่าวิชานั้นๆ มีหัวข้อเรื่องที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่างคือ

1.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา ขนาดความยาวของเนื้อหา เวลาที่ใช้สอน

1.2.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ เป็นการจำแนกและจัดหมวดหมู่พฤติกรรม ที่ต้องการปลูกฝังหรือต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อ นำ การวิเคราะห์ จุดประสงค์ ซึ่งควรดำเนินการดังนี้ รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหลักสูตรและคู่มือ ครูหลังจากนั้นจึงเขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมดและนิยามความหมายของ พฤติกรรมดังกล่าว

การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือตารางลักษณะเฉพาะ เป็นตารางสองมิติ มิติที่หนึ่ง เป็นจุดประสงค์การสอน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมด้านต่างๆ และมิติที่สองเป็นหัวข้อเนื้อหาในแต่ละ หัวข้อเนื้อหาและพฤติกรรม จะกำหนดคะแนนน้ำหนักความสำคัญไว้ ซึ่งคะแนนน้ำหนักความสำคัญ นี้จะนำมาใช้ในการเขียนข้อสอบว่าต้องเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมในหัวข้อเนื้อหาวิชาใดมากน้อย เพียงใด

วิธีกำหนดน้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อสอบทำได้ ดังนี้

1. กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยพิจารณาจากเวลาที่สอน ในแต่ละหัวข้อเนื้อหา
2. กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม โดยพิจารณาจากความสำคัญของจุดประสงค์ที่ใช้สอน
3. กำหนดจำนวนข้อที่จะใช้สอบทั้งหมด โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของการนำ แบบทดสอบไปใช้
4. กำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเนื้อหาโดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญ
5. กำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเป็นรายพฤติกรรม โดยคิดจากน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม

2. ขั้นตอนเตรียมงานและเขียนข้อสอบ ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 เตรียมแบบทดสอบฉบับกว้าง โดยเขียนจากตารางวิเคราะห์หลักสูตรแล้วนำมา พิจารณาปรับปรุงแก้ไข การเขียนข้อสอบต้องเลือกชนิดข้อสอบ และรูปแบบคำถามให้เหมาะสมและ ควรเขียนข้อสอบให้มากกว่าข้อสอบที่ต้องการจริง โดยเผื่อไว้ประมาณ 25 – 50%

2.2 ควรเขียนข้อสอบให้ยากพอเหมาะ ข้อสอบถูกผิดควรมีคนตอบถูก 75% ข้อสอบ เลือกตอบ 5 ตัวเลือกควรมีคนตอบถูก 60% ข้อสอบเติมคำควรมีคนตอบถูก 50%

2.3 เมื่อเขียนข้อสอบเสร็จแล้ว ควรนำกลับมาพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ เช่น คำถาม ต้องไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ไม่ผิดหลักภาษา ไม่ยากและซับซ้อนเกินไป

2.4 ควรเขียนข้อสอบให้เนื้อหาบังคับคำตอบ มากกว่าใช้ฟอร์มข้อความบังคับคำตอบ เช่น การใช้คำว่า อาจจะมี บางที จะมีโอกาสเป็นคำตอบถูกมากกว่าผิด

2.5 ควรจัดสร้างข้อสอบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทของข้อสอบ

2.6 ควรสร้างข้อสอบแบบระดมพลังมากกว่าแบบเร่งรีบ

2.7 อย่าจัดข้อสอบให้มีข้อถูกเรียงกันอย่างเป็นระบบ

2.8 ควรออกแบบข้อสอบให้มีวิธีตอบที่สะดวกและง่ายต่อการตรวจให้คะแนน

2.9 ควรเขียนคำชี้แจงให้ละเอียด และชัดเจน

2.10 ควรระลึกอยู่เสมอว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมไม่สามารถวัดด้วยข้อสอบเพียงข้อเดียวหรือฟอร์มเดียว

2.11 หลีกเลี่ยงข้อสอบแบบถูกผิด เพราะมีโอกาสเดาตอบถูกได้ง่าย

3. ขั้นตอนทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วก็นำไปทดลองสอบเพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงข้อสอบซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะนำไปทดลองสอบให้นักเรียนทั้งคนเก่งกลางและอ่อนคนละกึ่งไป

3.2 กำหนดเวลาที่ใช้สอบให้เหมาะสมกับจำนวนข้อสอบ สำหรับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นครั้งแรกจะพิจารณาเวลาที่ใช้ทำข้อสอบ จากเวลาที่นักเรียน 90% ทำแบบทดสอบเสร็จเป็นการหมดเวลาสอบ

3.3 การคุมสอบต้องพยายามจูงใจให้นักเรียนมีสมาธิ และพยายามทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ เพราะถ้านักเรียนรู้ว่าการทดลองสอบนี้จะไม่มีการสอบได้สอบตก อาจทำให้นักเรียนตอบแบบทดสอบอย่างขอไปที ซึ่งจะส่งผลต่อคะแนนที่จะนำมาประเมินผลข้อสอบได้

3.4 ครูต้องเตรียมตัวล่วงหน้าในการคุมสอบ อย่าให้มีสิ่งผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้นและการคุมสอบครูควรวางท่าทางให้มีความเป็นกันเองให้มากที่สุด

3.5 สถานการณ์ทดสอบ ต้องทำให้เหมาะสมที่สุด ห้องสอบต้องปราศจากเสียงรบกวนใดทั้งสิ้น ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ที่นั่งสอบเหมาะสม

4. ขั้นตอนประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ 10 ประการคือ

4.1 ความแม่นยำ หมายถึงแบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง

4.2 ความเชื่อมั่น หมายถึงแบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง

4.3 อำนาจจำแนก หมายถึงข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้กล่าวคือคนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด

4.4 ความยากง่าย หมายถึงจำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกโดยทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีคนครึ่งหนึ่งตอบถูก

4.5 ความเป็นปรนัย หมายถึงข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน

4.6 ความเฉพาะเจาะจง หมายถึงคนที่มีความสามารถเฉพาะเรื่องเรื่องนั้นจะตอบข้อสอบข้อนั้นถูก แต่ถ้ามีความสามารถทั่วไปจะตอบข้อสอบไม่ถูก

4.7 ประสิทธิภาพ หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้เวลานั้นประหยัดเวลาการสร้างการดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง

4.8 ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

4.9 ความยุติธรรม หมายถึงแบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน

4.10 ความเหมาะสมของเวลา หมายถึงแบบทดสอบกำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะมีขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นตอนวางแผน ขั้นเตรียม ขั้นทดลองสอบและขั้นประเมินผลแบบทดสอบ กระบวนการนี้จะทำติดต่อกันไปเรื่อยๆ จนกว่า จะได้คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่ต้องการ การวางแผนสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนับว่า เป็นขั้นสำคัญมาก เพราะจะเป็นตัวกำหนดการเขียนข้อสอบให้ถูกต้องตั้งแต่แรก ดังนั้นตารางวิเคราะห์หลักสูตรจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องสร้างขึ้นก่อนที่จะทำการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกครั้ง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชูลีพร ฤทธิเดช (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่มีความคิด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่มีความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้แผนที่มีความคิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ที่จัดการเรียนรู้

โดยใช้แผนที่ความคิดของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

นพณา อีอกด้วง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศาลาติ๊กวิทยา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 48 คน ผลจากการศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบทดสอบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ
2. นักเรียนมีความพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ในระดับมากที่สุด

ปัทมา ไตรคุป (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชน มาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนตามคู่มือครูและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยนำความรู้ทางคติชน มาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 80 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูล t-test แบบอิสระเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนภาษาไทยและใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนโดยนำความรู้ทางเจตคติมาเป็นเครื่องมือสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคงทนทานในการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่สอนด้านความรู้คติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มที่สอนตามคู่มือครูไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอน โดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือส่วนใหญ่อยู่ในระดับเดียวกันเห็นด้วย

สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ ในรูปแบบบูรณาการกับการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นงานวิจัยแบบกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน แบบบูรณาการกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสนา อำเภอสนา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนประกอบการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาไทยแผนจัดการเรียนรู้แบบปกติใช้วิชา ภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนโดยที่ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนเรียนรู้แบบปกติ ผลศึกษาพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชา ท32101 ภาษาไทยไม่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดี

ฉันทนา การสะอาด (2547) ได้ทำวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้แผนการสอนอ่านเชิงคิด วิเคราะห์จำนวนหนึ่งชุดการสอน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการอ่านเชิงคิดวิเคราะห์จำนวน หนึ่งชุดแบบฝึก ทักษะการอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ จำนวน 6 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นจำนวนหนึ่งฉบับผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงคิด วิเคราะห์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80/80 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึก ทักษะการอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การสร้างหนังสืออ่าน เพิ่มเติมนั้น หากสร้างให้นักเรียนต้องอ่านเป็นหนังสือที่ตรงกับความสนใจเหมาะสมกับวัยและ สติปัญญาของนักเรียนส่งผลให้การอ่านการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นเพียงทำให้นักเรียนสนใจที่ แสวงหาหนังสืออื่นๆ มาอ่านเพื่อเพิ่มสติปัญญาของนักเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาถิ่น 4 ภาค

3.1 ความหมายของภาษาถิ่น

คำว่า ภาษาถิ่น มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้บุญโญ จิตต์ธรรม (2513: 3) ให้ ความหมายว่า ภาษาถิ่นหมายถึง ภาษาที่แยกออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ตามท้องถิ่นต่างๆ บางที ก็เรียกว่า ภาษาพื้นเมือง

วิจินตัน ภาณุพงศ์ (1976: 242) ให้คำจำกัดความว่าภาษาถิ่นคือ ภาษาย่อยของภาษา (language) ที่พูดแตกต่างกันออกไปตามถิ่นต่างๆ ที่ผู้พูดภาษานั้นอาศัยอยู่

มาริโอ เปอิ (Mario Pei อ้างถึงใน กาญจนา ปัทมดิลก 2520: 4) ให้คำจำกัดความว่า ภาษาถิ่นหมายถึง สาขาหรือรูปของภาษาที่พูดในท้องที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็น ภาษาที่แตกต่างจากภาษาของทางราชการหรือภาษาเขียน ความแตกต่างนี้อาจพิจารณาได้จากการ ออกเสียง ไวยากรณ์ คำศัพท์และสำนวน แต่จะไม่ต่างจากภาษามาตรฐานหรือภาษาอื่นๆจน กลายเป็นคนละภาษาไป

วิลเวอร์ธ ฆนิษฐานันท์ (2527: 179) ให้คำจำกัดความว่า ภาษาถิ่นคือภาษาที่อยู่ในที่ใดที่ หนึ่ง ซึ่งมีลักษณะด้านเสียง คำ ประโยค ต่างไปจากภาษามาตรฐาน แต่ความแตกต่างนี้ไม่มาก พอที่จะกลายเป็นอีกภาษาหนึ่งต่างหาก

ธวัช ปุณโณทก (2526: 1) ให้ความหมายว่า ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่ใช้พูดกันตามท้องถิ่น ต่างๆ สื่อความหมายและความเข้าใจระหว่างคนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งอาจแตกต่างจากภาษามาตรฐาน และภาษาในท้องถิ่นอื่นทั้งด้านเสียง คำ และการใช้คำ แต่การเรียงคำในประโยคและความหมายของ คำนั้นยังคงเดิมคือ ไม่แตกต่างหรือแตกต่างกันบ้างแต่สามารถทำความเข้าใจกันได้

เรืองเดช บันเขื่อนขัตติย์ (2531: 28) ให้คำจำกัดความว่าภาษาถิ่นคือ ภาษาทั่วไปที่มีลักษณะ ด้านเสียง คำศัพท์ และระบบประโยคเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมากที่สุด เจ้าของภาษามี ความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติอย่างใกล้ชิดกันมาแต่เดิม สามารถสื่อความซึ่งกันและกันโดยใช้ภาษาถิ่น ของตนพูดพอรู้เรื่องกันได้ แม้จะอยู่คนละท้องถิ่น คนละภูมิภาคหรือคนละประเทศก็ตาม

เจ เค แชมเบอร์ส และ ปีเตอร์ ทรูดกิล (Chambers and Trudgill 1988: 22 - 23) ให้ความหมายว่า ภาษาถิ่นหมายถึง ลักษณะการพูดออกเสียง คำ และประโยคที่อาจมีความเป็น แบบแผนมากหรือน้อยในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือในผู้พูดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งและมีการออกเสียงที่แตกต่าง กันไปในภาษาเดียวกัน บางครั้งภาษาถิ่นหนึ่งอาจได้รับการยกย่องมากกว่าอีกถิ่นหนึ่ง ภาษาถิ่น กระจายอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ มีความแตกต่างกันตามระดับชั้นของสังคมและมีความ แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาของภาษาใดภาษาหนึ่ง

สุพัตรา จิรนนทนารณ์ (2541: 4) กล่าวว่า ภาษาถิ่นหรือภาษาเฉพาะกลุ่มก็คือ ภาษาย่อย (sub language) ของภาษา (language) อาจมีความแตกต่างกันมากน้อยในเรื่องเสียง คำและประโยค แต่สามารถเข้าใจกันได้ ทั้งนี้มีพื้นที่และปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวแปรในการกำหนด ความเป็นภาษาถิ่นหรือภาษาเฉพาะกลุ่ม

ไคท์ วอลเตอร์ส (Walters 1990: 119 อ้างถึงใน สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ 2541: 3) กล่าวถึงการศึกษารากภาษาถิ่นว่า หมายถึงการศึกษารากภาษาถิ่นและภาษาถิ่นย่อย มีหลักการศึกษารากภาษาถิ่น 2 ประการ คือ การศึกษารากภาษาถิ่นเชิงภูมิศาสตร์และการศึกษารากภาษาถิ่นเชิงสังคมเมือง

จากคำจำกัดความดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาษาถิ่นคือภาษาย่อยของภาษาที่พูดในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีลักษณะโดยทั่วไปทางด้านเสียง คำศัพท์และระบบประโยคที่คล้ายคลึงกันสามารถสื่อสารกันได้ เข้าใจและมีความสัมพันธ์กันทางเชื้อชาติของภาษา

3.2 ความสำคัญของภาษาถิ่น

กรณีการ วิมลเกษม (2549: 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาถิ่นว่า ในประเทศไทย ประกอบไปด้วยคนหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ย่อมมีภาษาพูดและสำเนียงที่เป็นภาษาของตน ภาษาถิ่นในแต่ละท้องถิ่นแม้จะแตกต่างจากภาษามาตรฐานแต่ก็มีความสำคัญด้านต่างๆ หลายประการ ดังนี้

๑. ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มของท้องถิ่นต่าง ๆ
๒. ภาษาถิ่นสะท้อนวัฒนธรรมเฉพาะของกลุ่มชนที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันตาม กลุ่มชาติพันธุ์
๓. ภาษาถิ่นมีส่วนสำคัญในการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งด้านภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ
๔. ภาษาถิ่นสะท้อนถึงความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์
๕. ภาษาถิ่นสะท้อนถึงความเจริญด้านวัฒนธรรมทางด้านภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์และมีอิทธิพลต่อภาษามาตรฐาน ทำให้มีภาษาใช้กันมากมาย

จากคำจำกัดความดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ภาษาถิ่นมีความสำคัญคือ เป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มในแต่ละท้องถิ่นที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งด้านภาษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมในด้านต่างๆ รวมไปถึงความเจริญด้านวัฒนธรรมทางด้านภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์และมีอิทธิพลต่อภาษามาตรฐาน

3.3 เกณฑ์ในการกำหนดความแตกต่างของภาษาถิ่น

การที่จะกำหนดว่า ภาษาที่พูดตามท้องถิ่นต่างๆเป็นภาษาเดียวกับอีกภาษาหนึ่งหรือเป็นคนละภาษา กัลยา ดิงศภักดิ์ (2526: 445 - 447) ได้เสนอหลักเกณฑ์ 5 ประการได้แก่

1. การเข้าใจภาษาของกันและกัน ตามหลักเกณฑ์นี้หากคนสองคนพูดจากันโดยใช้ภาษาที่ตนใช้ในชีวิตประจำวัน และคนสองคนสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ ก็ถือว่าภาษาที่ทั้งสองคนใช้เป็นภาษาเดียวกัน หากไม่สามารถเข้าใจกันได้ก็ถือว่าเป็นคนละภาษา หลักเกณฑ์ที่ 1 นี้ใช้ได้ดีในกรณีที่สองภาษาที่มีความแตกต่างกันมากแต่สำหรับภาษาที่มีความคล้ายคลึงกัน การกำหนดภาษามักไม่ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์นี้เพียงประการเดียว ต้องพิจารณาหลักเกณฑ์อื่นๆประกอบด้วยเช่น ภาษาเดนิชกับภาษานอร์วีเจียน ชาวเดนมาร์ก พูดภาษาเดนิชแต่ชาวนอเวย์พูดภาษานอร์วีเจียนสามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ แต่ประชาชนทั้งสองประเทศต่างคิดว่า ตนเองพูดภาษาเดนิช อีกคนหนึ่งพูดภาษานอร์วีเจียน คนละภาษากัน ดังนั้นเกณฑ์ในการกำหนดภาษาจึงต้องอาศัยการแบ่งเขตทางการเมืองและการปกครอง

2. การแบ่งเขตทางการเมืองและการปกครอง ตามหลักเกณฑ์นี้ ภาษาของคนสองกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกัน สื่อสารกันเข้าใจได้ หากอยู่กันคนละประเทศก็จัดว่าเป็นคนละภาษาเช่น ภาษาลาว เป็นคนละภาษากับภาษาไทยหรือภาษาเดนิช กับภาษานอร์วีเจียน เป็นคนละภาษา เพราะอยู่ใต้การปกครองของประเทศที่ต่างกัน

3. เผ่าพันธุ์และขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาของคนสองกลุ่มที่มีเผ่าพันธุ์และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกัน อาจถูกกำหนดเป็นคนละภาษา แม้ว่าคนทั้งสองกลุ่มจะอาศัยอยู่ในประเทศเดียวกันและสามารถเข้าใจภาษาของกันและกันได้ เกณฑ์ที่ 3 นี้มักใช้กับภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศ เช่น ในภาคกลางของประเทศไทยมีลาวต่างๆ คือ ลาวโซ่ง ลาวพวน ลาวเวียง ฯลฯ คนเหล่านี้ถูกกวาดต้อนมาจากดินแดนที่ประเทศลาวในปัจจุบัน แม้ว่าเผ่าพันธุ์ และขนบธรรมเนียมประเพณีของคนเหล่านี้จะคล้ายคลึงกับคนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ก็ต่างจากชาวไทยในภาคกลาง ภาษาของคนเหล่านี้จึงถูกกำหนดว่าเป็นคนละภาษาและแตกต่างจากภาษาไทยกลาง

4. ตัวอักษร ตามเกณฑ์ข้อนี้หากคนสองกลุ่มเขียนด้วยอักษรชุดเดียวกันและสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ด้วยภาษาเขียนนี้ก็ถือว่าพูดภาษาเดียวกัน แม้ว่าคนทั้งสองกลุ่มไม่สามารถเข้าใจภาษาของกันและกันได้ เช่น ภาษาจีน ชาวจีนที่พูดภาษาแต้จิ๋วกับชาวจีนที่พูดภาษาแมนดารินจะสามารถเข้าใจกันได้แต่ภาษาแต้จิ๋วและภาษาแมนดารินก็เป็นภาษาเดียวกันเพราะตัวอักษรทั้งสองภาษานี้ใช้เหมือนกัน คนทั้งสองกลุ่มสามารถอ่านหนังสือจีนได้ใจความเดียวกัน

5. ลักษณะภาษา เป็นหลักเกณฑ์ที่นักภาษาศาสตร์มักใช้พิจารณาการกำหนดภาษาหรือภาษาย่อย ตามเกณฑ์นี้หากภาษาของคนสองกลุ่มมีลักษณะทางเสียง ศัพท์ โดยพิจารณาจากศัพท์พื้นฐาน ที่คล้ายคลึงกันซึ่งมิใช่การยืมคำมีโครงสร้างของคำตลอดจนมีโครงสร้างของประโยคที่คล้ายคลึงกัน สื่อสารกันเข้าใจได้ก็จัดได้ว่าภาษาของคนสองกลุ่มที่พูดนั้นน่าจะเป็นภาษาเดียวกัน

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ 4 ประการแรกเป็นหลักเกณฑ์ที่คนทั่วไปใช้ในการกำหนดภาษา ส่วนเกณฑ์สุดท้ายนักภาษาศาสตร์มักใช้พิจารณาก่อนหลักเกณฑ์อื่น อย่างไรก็ตาม นักภาษาศาสตร์อาจมีปัญหาในการกำหนดขอบเขตความคล้ายคลึงของภาษาว่ามีความคล้ายคลึงกันมากน้อยเพียงใดจึงจัดว่าเป็นภาษาเดียวกัน ซึ่งควรพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้พูด

3.4 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคเหนือ

บริเวณที่ผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือส่วนใหญ่อาศัยอยู่ได้แก่บริเวณจังหวัดต่างๆในภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง พะเยา ลักษณะทางเสียงของภาษาไทยถิ่นเหนือพอสรุปได้ดังนี้

พยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นเหนือมีจำนวน 20 - 21 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

ฐานที่เกิดเสียง	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม	/p/ ป	/t/ ต	/c/ จ	/k/ ก	/ʔ/ อ
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม	/ph/ พ	/th/ ท	/ch/ ช	/kh/ ค	
เสียงกัก ก้อง	/b/ บ	/d/ ด			
เสียงนาสิก	/m/ ม	/n/ น	/ɲ/ ญ	/ŋ/ ง	
เสียงเสียดแทรก	/f/ ฟ	/s/ ส			/h/ ฮ
เสียงเปิด	/w/ ว	/l/ ล	/y/ ย		

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ข้อแตกต่างจากเสียงพยัญชนะถิ่นอื่น ๆ อยู่ที่หน่วยเสียง /ch/ "ช" ซึ่งปรากฏเฉพาะในภาษาของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือบางคนเท่านั้น

สระ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นเหนือ มีสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง และสระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	อี, อี	อี, อีอ	อุ, อุ
กลาง	เอะ, เอ	เออะ, เออ	โอะ, โอ
ต่ำ	แอะ, แอ	อะ, อา	เอะ, เอ

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณยุกต์

ภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นเหนือมีวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกันมากกว่าภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ คือ นอกจากภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นเหนือทุกภาษาจะมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียงเท่ากันหมดแล้ว การแยกเสียงวรรณยุกต์ยังเหมือนกันอีกด้วย นอกจากนี้ลักษณะเด่นของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นเหนือได้แก่ การที่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ใน แถว A ระหว่างช่อง A2 กับ A3 (ดูตาราง)

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

อ้างอิง : วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำหรับสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์นั้น มีดังนี้

- **แถว A**
 ช่อง A1 กับ A2 เป็นเสียง ต่ำ-ระดับ-ขึ้น
 ช่อง A3 กับ A4 เป็นเสียงกลาง-ระดับ-ขึ้น หรือ กลาง-ระดับ-ตก
- **แถว B และ DL**
 ช่อง B1, B2, และ B3 รวมทั้ง DL1, DL2, และ DL3 เป็นเสียง กลาง-ระดับ หรือ กลางค่อนข้างต่ำ-ระดับ-ตก
 ช่อง B4 และ DL4 เป็นเสียงกลาง-ตก หรือ สูง-ตก
- **แถว C**
 ช่อง C1, C2, และ C3 เป็นเสียงกลางค่อนข้างสูง-ระดับ-เสียงกักที่เส้นเสียง หรือ กลางค่อนข้างสูง-ระดับ-ตกเล็กน้อย-เสียงกักที่เส้นเสียง
 ช่อง C4 เป็นเสียง สูง-ระดับ-ตกถึงต่ำ-เสียงกักที่เส้นเสียง หรือ กลางค่อนข้างสูง-เลื่อนขึ้น-เสียงกักที่เส้นเสียง
- **แถว DS**
 ช่อง DS1, DS2, และ DS3 เป็นเสียง กลาง-เลื่อนขึ้น
 ช่อง DS4 เป็นเสียง สูง-ระดับ หรือ กลางค่อนข้างสูง-เลื่อนขึ้น

3.5 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคกลาง

บริเวณที่ผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางส่วนใหญ่อาศัยอยู่ คือบริเวณจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลางของประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ทางเหนือของกรุงเทพมหานครมีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางจนถึงจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก แต่ในจังหวัดทั้งสี่นี้มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนืออาศัยอยู่ในบางส่วน
- ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครมีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางเรื่อยไปจนถึงจังหวัดนครนายก สระบุรี ลพบุรี บางส่วนของจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดเพชรบูรณ์
- ทางทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานคร มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางไปจนถึงพรมแดนประเทศกัมพูชาในจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด
- ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานคร มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางไปจนถึงพรมแดนประเทศพม่า ส่วนทางทิศใต้มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางจนถึงตอนใต้ของอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลักษณะทางเสียงของภาษาไทยถิ่นกลางพอสรุปได้ดังนี้

พยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นกลางมีจำนวนระหว่าง 20 – 21 หน่วยเสียงข้อแตกต่างอยู่ที่หน่วยเสียง /r/ "ร" ซึ่งไม่ปรากฏในระบบเสียงของผู้พูดภาษาไทยถิ่นนี้บางคน (ดูตาราง)

ลักษณะการเปล่งเสียง	ฐานที่เกิดเสียง	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม		/p/ ป	/t/ ต	/c/ ฉ	/k/ ก	/ʔ/ อ
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม		/ph/ พ	/th/ ท	/ch/ ช	/kh/ ค	
เสียงกัก ก้อง		/b/ บ	/d/ ด			
เสียงนาสิก		/m/ ม	/n/ น		/ŋ/ ง	
เสียงเสียดแทรก		/f/ ฟ	/s/ ส			/h/ ฮ
เสียงรวิ / กระพบ			/r/ ร			
เสียงเปิด		/w/ อ	/l/ ล	/y/ ย		

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

(หน่วยเสียงที่แสดงโดยใช้สีแดง คือหน่วยเสียงที่ปรากฏเฉพาะในบางภาษาย่อยเท่านั้น)

หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยในตารางข้างต้นสามารถปรากฏเป็นพยัญชนะตั้งแต่หน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วยเสียงเท่านั้นที่ ปรากฏเป็นพยัญชนะทำย ได้แก่ ป, ต, ก, อ, ม, น, ง, ว, ย ส่วนพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นกลางมี 12 เสียง ได้แก่ ปล, (ปร), พล, (พร), ตร, (ทร), กล, (กร), กว, คล, (คร), คว พยัญชนะควบกล้ำที่อยู่ในวงเล็บไม่ปรากฏในระบบเสียงของผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางบางคน นอกจากนี้ อาจไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ ส่วนที่สองเป็น /l/ "ล" หรือ /w/ "ว" ในระบบเสียงของผู้พูดภาษาไทยถิ่นนี้บางคนอีกด้วย

สระ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นกลาง มีสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียงและสระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	อิ, อี	อี, อือ	อุ, อู
กลาง	เอะ, เอ	เออะ, เออ	โอะ, โอ
ต่ำ	แอะ, แอ	ออะ, ออ	เออะ, ออ

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณยุกต์

สำหรับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลางนั้น มีดังนี้

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- **แถว A**

ในช่อง A1 ในภาษาย่อยบางภาษาเป็นเสียงต่ำ-ระดับ-ขึ้น แต่ในภาษาย่อยบางภาษาเป็นเสียงสูง-ตก-ขึ้น หรือ สูง-ตก ในช่อง A2 A3 เป็นเสียงกลาง-เลื่อนลง หรือ กลาง-ระดับ หรือ กลาง - ขึ้น หรือ กลาง- ขึ้น- ตกในช่อง A4 เสียงวรรณยุกต์จะเหมือนกับช่อง A2 A3 ถ้าไม่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ โดยในภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง ที่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง A3 กับ A4 เสียงวรรณยุกต์ในช่อง A4 จะเป็นเสียงต่ำ-ระดับ-ขึ้น ในภาษาย่อยเหล่านี้ เสียงวรรณยุกต์ในช่อง A1 จะเป็นเสียงสูง-ตก หรือ สูง-ตก-ขึ้น

- **แถว B**

ในช่อง B1, B2 และ B3 เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในภาษาย่อยบางภาษาเป็นแบบกลาง-ค่อนข้างต่ำ-ระดับ หรือ กลาง-ค่อนข้างต่ำ-เลื่อนลง แต่ในภาษาย่อยบางภาษาเป็นแบบกลาง-ระดับ หรือ กลาง-เลื่อนลง ในช่อง B4 จะเป็นเสียงวรรณยุกต์เดียวกับ เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 C2 C3 และเสียงวรรณยุกต์ในช่อง DL4 ซึ่งลักษณะนี้ เป็นลักษณะเด่นของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกลาง

- **แถว C**

เสียงวรรณยุกต์ในแถว C ในภาษาไทยถิ่นกลางมีลักษณะที่น่าสังเกตคือ เสียงวรรณยุกต์จบลงด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ในช่อง C1 C2 C3 เสียงวรรณยุกต์เป็นแบบกลาง-ค่อนข้างสูง-ขึ้น-ตก-เสียงกักที่เส้นเสียง

ในช่อง C4 เสียงวรรณยุกต์เป็นแบบกลาง-ขึ้น-เสียงกักที่เส้นเสียง

- **แถว DL**

ในช่อง DL1 DL2 และ DL3 มีสัทลักษณะเหมือนเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 C2 C3 แต่ไม่จบลงด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง

- **แถว DS**

ในภาษาย่อยบางภาษา เสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS1 DS2 DS3 เป็นแบบต่ำ-ระดับ ขณะที่ในช่อง DS4 เป็นแบบสูง-ระดับ แต่ในภาษาย่อยบางภาษา เสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS1 DS2 DS3 เป็นแบบสูง-ระดับ ขณะที่ช่อง DS4 เป็นแบบต่ำ-ระดับ

3.6 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคอีสาน

บริเวณที่ผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสานส่วนใหญ่อาศัยอยู่ได้แก่ บริเวณจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยตั้งแต่จังหวัดเลย เพชรบูรณ์ ชัยภูมิและนครราชสีมา ลักษณะทางเสียงของภาษาไทยถิ่นอีสาน สามารถสรุปได้ดังนี้

พยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นเหนือมีจำนวน 20 - 21 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

ฐานที่เกิดเสียง	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
ลักษณะการเปล่งเสียง					
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม	/c/ ป	/t/ ต	/c/ จ	/k/ ก	/ʔ/ อ
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ริกกลุ่มลม	/ph/ พ	/tr/ ท	/ch/ ช	/ka/ ค	
เสียงกัก ก้อง	/l/ ม	/p/ ด			
เสียงนาสิก	/m/ ม	/n/ น	/ɲ/ ญ	/ŋ/ ง	
เสียงเสียดแทรก	/f/ ฟ	/s/ ส			/h/ ฮ
เสียงเป่า	/w/ ว	/tʰ/ พ	/y/ ย		

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

(หน่วยเสียงที่แสดงโดยใช้สีแดง คือหน่วยเสียงที่ปรากฏเฉพาะในบางภาษาย่อยเท่านั้น)

หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยที่แสดงไว้ในตารางที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ส่วนพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นอีสาน ได้แก่ ป, ต, ก, ฉ, ม, น, ง, ว, ย และในภาษาไทยถิ่นนี้ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ โดยคำที่เริ่มต้นด้วยพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยมาตรฐาน จะเริ่มต้นด้วยพยัญชนะเดียวในภาษาไทยถิ่นอีสาน และมีข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ คำที่เริ่มต้นด้วย พยัญชนะควบกล้ำ /kw/ "กว" และ /khw/ "คว" ตามด้วยสระเดี่ยวในภาษาไทยมาตรฐานจะเริ่มต้นด้วย /k/ "ก" และ /kh/ "ค" ตามลำดับในภาษาไทยถิ่นอีสาน และสระจะเป็นสระเลื่อนซึ่งเริ่มต้นด้วย /u/ เช่น /kwai1/ ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเป็น /kuai/ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน เป็นต้น

สระ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นอีสาน มีสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง และสระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	อี, อี	อึ, อือ	อู, อุ
กลาง	เอะ, เอ	เออะ, เออ	โอะ, โอ
ต่ำ	แอะ, แอ	อะ, อา	เอาะ, ออ

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน มีจำนวนระหว่าง 4 - 7 หน่วยเสียงโดยมีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ดังตารางนี้

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลักษณะเด่นของการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน คือ

1. เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 DL1 DL2 และ DL3 เป็นเสียงเดียวกัน
2. เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C2 C3 C4 และ DL4 เป็นเสียงเดียวกัน

ในภาษาย่อยส่วนมาก เสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1 B2 B3 และ B4 เป็นเสียงเดียวกันภาษาย่อยบางภาษาเท่านั้นที่มีการแยกเสียง วรรณยุกต์ระหว่างช่อง B3 กับ B4 เช่น ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น สำหรับในแถว A นั้น ในภาษาย่อยบางภาษามีการแยกเสียงวรรณยุกต์ทั้งระหว่างช่อง A1 กับ A2 และระหว่างช่อง A3 กับ A4 ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นจังหวัดขอนแก่น ภาษาไทยถิ่นจังหวัดหนองคาย เป็นต้น แต่ในภาษาย่อยบางภาษาก็มีการแยกเสียงวรรณยุกต์เฉพาะ ระหว่างช่อง A1 กับ A2 เท่านั้น ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นจังหวัดเลย ภาษาไทยถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น และในภาษาย่อยบางภาษา ก็มีการแยกเสียงวรรณยุกต์เฉพาะระหว่างช่อง A3 กับ A4 ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น ในแถว DS มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง DS3 กับ DS4 เพียงแห่งเดียวในภาษาย่อยทุกภาษา ในส่วนของสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์นั้น มีรายละเอียด ดังนี้

- **แถว A**

ช่อง A1 มักจะเป็นเสียงต่ำ-ระดับ-ขึ้น

ช่อง A2 และ A3 ถ้าหากมีการแยกเสียงวรรณยุกต์ของ 2 ช่องนี้ออกจากช่อง A1 และ A4 เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏจะเป็นเสียง กลาง-ระดับ-ตกหรือกลางค่อนข้างต่ำ-ระดับ-ตกหรือ ต่ำ-ระดับและอาจมีเสียงกลางค่อนข้างต่ำ-ระดับ-ขึ้น ในบางภาษาย่อยได้ แต่เป็นส่วนน้อยช่อง A4 มักเป็นเสียงสูง-ระดับ-ตก แต่ในภาษาย่อยบางภาษาอาจเป็นเสียงกลาง-ระดับ-ขึ้น หรือ กลางค่อนข้างสูง-ระดับ-ขึ้น

- **แถว B**

ในแถว B ทุกช่อง เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏมักจะเป็นเสียงกลาง-ระดับ

- **แถว C**

เสียงวรรณยุกต์ในแถว C มีลักษณะพิเศษ คือ จะจบลงด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง

ในช่อง C1 มักจะเป็นเสียงต่ำ-ระดับ-เสียงกักที่เส้นเสียง แต่ก็มีเสียงกลางค่อนข้างต่ำ-ระดับ-ตก-เสียงกักที่เส้นเสียงอยู่บ้าง เสียงวรรณยุกต์ที่มีปรากฏบ้างแต่น้อยมากได้แก่ เสียงสูง-ระดับ-เสียงกักที่เส้นเสียง และ เสียงกลาง-ตก-เสียงกักที่เส้นเสียง

ในช่อง C2 C3 และ C4 มักจะเป็นเสียงกลางระดับ-ตก-เสียงกักที่เส้นเสียง

- **แถว DS**

ในช่อง DS1 DS2 และ DS3 มักจะเป็นเสียงกลาง-ขึ้น

ในช่อง DS4 มักจะเป็นเสียงกลาง-ระดับ มีเสียงสูง-ระดับปรากฏบ้างในภาษาย่อย

3.6 ลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นภาคใต้

บริเวณที่ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ได้แก่ บริเวณจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ของประเทศไทยตั้งแต่บริเวณตอนใต้ของ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อยลงไปจนถึงชายแดนประเทศมาเลเซีย ลักษณะทางเสียงของภาษาไทยถิ่นใต้พอสรุปได้ดังนี้

พยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นเหนือมีจำนวน 20 - 23 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

ฐานที่เกิดเสียง	ริมฝีปาก	ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม	/p/ ป		/t/ ต	/c/ ฉ	/k/ ก	/ʔ/ อ
เสียงกัก หรือ กักเสียดแทรก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม	/ph/ พ		/th/ ท	/ch/ ช	/kh/ ค	
เสียงกัก ก้อง	/b/ บ		/d/ ด			
เสียงนาสิก	/m/ ม		/n/ น	/ɲ/ ญ	/ŋ/ ง	
เสียงเสียดแทรก	/f/ ฟ	/θ/ ฝ	/s/ ส			/h/ ห / ฝ / ฮ
เสียงร่ว			/r/ ร			
เสียงเปิด	/w/ ว		/l/ ล	/y/ ย		

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (หน่วยเสียงที่แสดงโดยใช้สีแดง คือ หน่วยเสียงที่ปรากฏเฉพาะในบางภาษาย่อยเท่านั้น) หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยที่แสดงไว้ในตารางที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ยกเว้นหน่วยเสียง / ɲ / "ง" ที่ไม่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ในบางภาษาย่อยส่วนพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นได้ ได้แก่ ป, ต, ก, อ, ม, น, ง, ว, ย ชื่อนำสังเกตเกี่ยวกับ พยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นได้ ได้แก่ การที่ / k / "ก" ไม่ปรากฏตามหลังสระเสียงยาว คำทั้งหลายในภาษาไทยมาตรฐานที่จบลงด้วย / k / ตามหลังสระเสียงยาวมักจะจบลงด้วย / ʔ / ในภาษาไทยถิ่นได้ พยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นได้ มีทั้งหมด 5 - 11 หน่วยเสียง ได้แก่ ปล, (ปร), พล, (พร), (ตร), กส, คล, (คว), คว, (มล), (มร) โดยหน่วยเสียงพยัญชนะที่ใส่ไว้ในวงเล็บคือ หน่วยเสียงที่ปรากฏใน ภาษาย่อยบางภาษาเท่านั้น

สระ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นใต้ มีสระเดี่ยวเสียงยาวจำนวน 9 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	อี	อีอ	อู
กลาง	เอ	เออ	โอ
ต่ำ	แอ	อ	ออ

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่นใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

และสระเดี่ยวเสียงสั้นจำนวน 7 - 9 หน่วยเสียง (ดูตาราง)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	อี	อี	อู
กลาง	เอะ	เออะ	โอะ
ต่ำ	แอะ	ออะ	อออะ

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่นใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

(หน่วยเสียงที่แสดงโดยใช้สีแดง คือหน่วยเสียงที่ปรากฏเฉพาะในบางภาษาย่อยเท่านั้น)

วรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาย่อยส่วนมากของภาษาไทยถิ่นใต้ มีจำนวนระหว่าง 5 - 7 หน่วยเสียง มีภาษาย่อยบางภาษาของภาษาไทยถิ่นใต้ที่มี วรรณยุกต์เพียง 3 - 4 หน่วยเสียง ภาษาย่อยเหล่านี้ใช้พูดกันในบริเวณอำเภอทับสะแกและอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การแยกเสียงวรรณยุกต์ไทยถิ่นใต้มีแบบใหญ่ ๆ อยู่ 2 แบบดังนี้

การแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ แบบที่ 1

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่นใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ แบบที่ 2

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่นใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หมายเหตุ เส้น — แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในภาษาย่อยทุกภาษาของ
ภาษาไทยถิ่นใต้

เส้น - - - - - แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในภาษาย่อยบางภาษาของ
ภาษาไทยถิ่นใต้

นอกจากนี้ สำหรับภาษาไทยถิ่นที่พูดกันที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสนั้น มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ในลักษณะที่แปลกออกไปโดยนักภาษาศาสตร์ยังไม่แน่ใจว่าภาษาไทยถิ่นที่อำเภอตากใบนี้มีความเป็นมาอย่างไร และควรจัดไว้ในกลุ่มใด (ดูตาราง) การแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

อ้างอิง: วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นใต้ในเรื่องของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่การที่เสียงวรรณยุกต์ A1 กับ B1 จะเป็นเสียงเดียวกัน เสมอ ยกเว้นภาษาไทยถิ่นที่พูดกันที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส สำหรับภาษาย่อยที่พูดกันที่จังหวัดชุมพรและที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตอนใต้ เสียงวรรณยุกต์ของช่อง B2 กับ B3 จะเป็นเสียงเดียวกันกับเสียงวรรณยุกต์ของช่อง A1 และ B1 ด้วย นอกจากนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการแยกเสียงวรรณยุกต์แล้ว ภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ยังมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของ สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์อยู่บ้างแต่การเปลี่ยนแปลงมักจะเป็นเรื่องของการขึ้นลงของระดับเสียง คือในบางภาษาย่อย เสียง - วรรณยุกต์เป็นเสียงระดับ ขณะที่บางภาษาย่อยเป็นเสียงระดับ-ขึ้น เสียงระดับ-ลง หรือเสียงขึ้น-ลง เรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับสัทลักษณะในภาษาไทยถิ่นใต้คือ สัทลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในเรื่องของระดับเสียง เสียงวรรณยุกต์ ที่ปรากฏในแถวที่ 1 คือ แถวบนสุดของกล่องวรรณยุกต์มักจะมีระดับเสียงสูง ส่วนที่ปรากฏในแถวที่ 2 และ 3 มักจะมีระดับเสียงกลาง และที่ปรากฏในแถวที่ 4 มักจะมีระดับเสียงต่ำ ถึงแม้จะมีกรณีของเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่มีสัทลักษณะเช่นนี้อยู่ แต่ก็มีเสียงวรรณยุกต์ ที่มีลักษณะดังกล่าวมากจนเป็นที่น่าสังเกต จากการศึกษาภาษาถิ่นที่กล่าวมาข้างต้นนับว่า ภาษาถิ่นแต่ละภาคมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยนอกจากทำให้ได้สัมผัสกับความงามของภาษาถิ่นในแต่ละท้องถิ่นแล้ว การที่ได้เรียนรู้และเข้าใจภาษาถิ่นยังช่วยทำให้ได้ศึกษาวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบันของแต่ละท้องถิ่นนั้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 75 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานครในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 25 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค ขั้นตอนในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็ก รวมถึงการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

2. ศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่น 4 ภาค ที่ได้มาจากการสำรวจข้อมูลเพื่อที่จะนำมาใช้ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคประกอบด้วยเนื้อหา 8 หน่วยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

หน่วยที่ 1 มวลเสน่ห์ภาษาถิ่น คือ เนื้อหาในเรื่องความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับภาษาถิ่น 4 ภาค ได้แก่ นิยามคำว่าภาษาถิ่น การแบ่งภาษาถิ่น สาเหตุการเกิดภาษาถิ่นประโยชน์ของการศึกษาภาษาถิ่น 4 ภาค

หน่วยที่ 2 ลักษณะเด่นของภาษาถิ่น 4 ภาค คือ เนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่โดดเด่นทางภาษาแต่ละท้องถิ่น

หน่วยที่ 3 คำศัพท์ภาษาถิ่นหมวดธรรมชาติ คือ คำศัพท์ภาษาถิ่นทั้ง 4 ภาคที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของคำศัพท์ที่ใช้พูดกันในหมวดธรรมชาติ

หน่วยที่ 4 คำศัพท์ภาษาถิ่นหมวดเครื่องใช้ คือ คำศัพท์ภาษาถิ่นทั้ง 4 ภาคที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของคำศัพท์ที่ใช้พูดกันในหมวดเครื่องใช้

หน่วยที่ 5 คำศัพท์ภาษาถิ่นหมวดพืช ผักและผลไม้ คือ คำศัพท์ภาษาถิ่นทั้ง 4 ภาคที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของคำศัพท์ที่ใช้พูดกันในหมวดพืช ผักและผลไม้

หน่วยที่ 6 คำศัพท์ภาษาถิ่นหมวดอาหารการกิน คือ คำศัพท์ภาษาถิ่นทั้ง 4 ภาคที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของคำศัพท์ที่ใช้พูดกันในหมวดอาหารการกิน

หน่วยที่ 7 คำศัพท์ภาษาถิ่นหมวดถ้อยคำสนทนา คือ คำศัพท์ภาษาถิ่นทั้ง 4 ภาคที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของคำศัพท์ที่ใช้พูดกันในหมวดถ้อยคำสนทนา

หน่วยที่ 8 ภาษาถิ่นในเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก คือ บทเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กที่มีการใช้ภาษาถิ่นในแต่ละภาคที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางภาษาที่แตกต่างกัน

3. สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของ อวีวรรณ คูหาภินันท์ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวทางในการจัดทำหนังสือ

3.2 เขียนโครงเรื่อง

3.3 ปกใน

3.4 การทำดัมมี่

3.5 การทำรูปเล่ม

3.6 การตั้งชื่อเรื่อง

4. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ภาพประกอบ เนื้อเรื่อง การใช้ภาษา คุณค่าและประโยชน์ที่

ได้รับโดยใช้แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับโดยกำหนดความหมายไว้ ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1.	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์				
2.	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3.	ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา				
4.	เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน				
5.	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน				
6.	ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน				
7.	ความน่าสนใจของหนังสืออ่านเพิ่มเติม				
8.	ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ในแต่ละหน่วย				
9.	ความเหมาะสมของภาพประกอบหนังสือ				
10.	ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและการนำไปใช้				
รวม					

จากนั้นนำผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยค่าดัชนีความสอดคล้องควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของลักษณะกลุ่มพฤติกรรมที่วัด

วิธีการหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 / 80 ผู้วิจัยได้ทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

1. ชั้นเตรียมการ

1.1 ดำเนินการทดลองโดยประสานงานกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและครูที่เกี่ยวข้องชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

1.2 จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ

1.3 จัดสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

2. ชั้นทดลอง

การทดลองชั้นที่ 1 ชั้นทดลองรายบุคคล

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 คนเพื่อหาข้อบกพร่องของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านต่างๆโดยการบันทึก พบปัญหาเรื่องการสะกดคำผิดพลาด ความสมบูรณ์ของภาพประกอบบางหน้าสีขาดหายไป ภาพไม่ชัดเจน ข้อความบางข้อความเป็นตัวหนังสือซ้อนกันทำให้อ่านยาก

การทดลองชั้นที่ 2 ชั้นทดลองกลุ่มเล็ก

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คนโดยนักเรียนเริ่มจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมและฝึกทักษะโดยทำกิจกรรมต่างๆ พบปัญหาในเรื่อง คำถามของแบบทดสอบบางข้อยาวเกินไป เนื้อหาไม่ชัดเจน อ่านเข้าใจยากและใช้คำฟุ่มเฟือย

การทดลองชั้นที่ 3 ชั้นทดลองภาคสนาม

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คนโดยให้นักเรียนปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมและทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ 80/80

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ

2. วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
3. คัดเลือกเนื้อหามาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
4. สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ
5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบทดสอบไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ
  - + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 จากนั้นนำผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยค่าดัชนีความสอดคล้องควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของลักษณะกลุ่มพฤติกรรมที่วัด
7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน
8. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบรายข้อโดยใช้โปรแกรม SPSS แบบทดสอบต้องมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ
9. นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น จากสูตร KR - 20
10. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้จำนวน 30 ข้อมาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในการทดสอบสมมติฐานมีรูปแบบเป็นกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังอ่าน (Randomized One Group - Posttest Design) (พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 60 – 61) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการวิจัยในการทดสอบสมมติฐาน

กลุ่ม	ก่อนอ่าน	ทดลอง	หลังอ่าน
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

E	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
T ₁	แทน	การสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนอ่าน
X	แทน	การอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค
T ₂	แทน	การสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังอ่าน

การวิจัยในขั้นตอนการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีรูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทำการทดลองก่อนอ่านและหลังอ่าน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ในการทดลองสมมติฐานมีรูปแบบเป็นกลุ่มเดียวทดสอบก่อนอ่านหนังสือเพิ่มเติมและหลังอ่านหนังสือเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อแล้วตรวจให้คะแนนเก็บไว้
3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมแต่ละหน่วย โดยเริ่มจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมหน่วยที่ 1 เมื่อศึกษาสาระในแต่ละหน่วยจบแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
4. หลังการเรียนด้วยหนังสือเรียนอ่านเพิ่มเติมทั้ง 8 หน่วยแล้ว ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อแล้วนำผลสอบที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2 หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้สูตรเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 / 80

เกณฑ์ 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 80 (E_1)

เกณฑ์ 80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80 (E_2)

1.3 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบทดสอบประเมินผลเป็นรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR -20 (Kuder Richardson - 20)

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์คะแนนก่อนอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมและหลังอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคจากการทำแบบทดสอบระหว่างหน่วย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน

3.1.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลอง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 137) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.1.2 หาค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบ (ล้วน สายยศ. 2538: 77)

โดยคำนวณจากสูตร

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ

S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 หาค่าความตรง โดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (ญักรูพงษ์ เจริญพิทย. 2542: 235) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2 หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบในรายข้อ (ฅนัฎฐพงษ์ เจริญพิทย. 2542: 215) โดยคำนวณจากสูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ

- P แทน ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
 R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
 N แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูกทั้งหมด

$$r = \frac{R_H - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ

- r แทน อำนาจจำแนก
 R_H แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
 R_L แทน จำนวนนักเรียนที่ทำถูกในกลุ่มอ่อน
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและอ่อน

3.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค แบบ คูเดอริ ริชาร์ดสัน สูตร 20 (Kuder – Richardson – 20 หรือ K – R 20) (ล้วน สายยศ. 2538: 197 -198) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad r_{11} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ

- r₁₁ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อ
 p แทน สัดส่วนผู้ตอบถูกต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด
 q แทน สัดส่วนผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด
 S² แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

3.3 หาประสิทธิภาพของหนังสือตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1 / E_2 เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าร้อยละ (เสารนีย์ สีขาบัณฑิต. 2538: 294 – 295)

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

$$\text{สูตร 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้หนังสืออ่านเพิ่มเติมคิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบฝึกหัดหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum X$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตร 2} \quad E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

E_2 แทน ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังจาก การเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม) คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum F$ แทน คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนหรือกิจกรรมหลังเรียน

A แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนหรือกิจกรรมหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

3.4 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test Dependent เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ.2538:104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

; $df = N - 1$

t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
N	แทน	จำนวนคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมคิดเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
K	แทน	คะแนนเต็ม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานด้วยคะแนนที่
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของนัยสำคัญทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาและการศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร มีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

เมื่อผลการวิจัยสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม (E_1/E_2) ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาคตามเกณฑ์ 80/80

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1/E_2
80	71.40	89.25	30	26.40	88.00	89.25/88.00

จากตาราง 2 พบว่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 89.25/88.00

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

ผลการทดสอบ	n	K	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนการทดลอง	25	30	13.80	1.87				
					321	4181	40.82**	.000
หลังการทดลอง	25	30	26.64	1.95				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาดัตช์ 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาดัตช์ 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง ภาษาดัตช์ 4 ภาค ที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง ภาษาดัตช์ 4 ภาค

สมมุติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยเรื่องภาษาดัตช์ 4 ภาค หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 75 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานครใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 25 คน ได้มาจากการสุ่มแบบ กลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ภาษาถิ่น 4 ภาคสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยเนื้อหา 8 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 มวลเสน่ห์ภาษาถิ่น 4 ภาค

หน่วยที่ 2 ลักษณะเด่นของภาษาถิ่น 4 ภาค

หน่วยที่ 3 คำศัพท์หมวดธรรมชาติ

หน่วยที่ 4 คำศัพท์หมวดเครื่องใช้

หน่วยที่ 5 คำศัพท์หมวดพืช ผัก ผลไม้

หน่วยที่ 6 คำศัพท์หมวดอาหารการกิน

หน่วยที่ 7 คำศัพท์หมวดถ้อยคำสนทนา

หน่วยที่ 8 ภาษาถิ่นในเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคแบบปรนัย

เลือกตอบ 4 ตัวเลือก

วิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คน ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์

ขั้นตอนในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างหนังสืออ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือสำหรับเด็ก รวมถึงการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

2. ศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่น 4 ภาค โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือภาษาถิ่นและสัมภาษณ์ผู้ที่มีภูมิลำเนาทั้ง 4 ภาค เพื่อที่จะนำมาใช้ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

3. สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และวิธีการของฉวีวรรณ คูหาภินันท์ โดยมีขั้นตอนและองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือ

3.2 เขียนโครงเรื่อง

3.3 จัดลำดับภาพและคำบรรยาย

3.4 การทำรูปเล่มจำลอง

3.5 การทำรูปเล่ม

3.6 การตั้งชื่อเรื่อง

4. นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ภาพประกอบ เนื้อเรื่อง การใช้ภาษา คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แบบประเมิน โดยได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.97

5. การทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ขั้นตอนการหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

การทดลองขั้นที่ 1 ขั้นทดลองรายบุคคล

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านต่างๆ โดยการบันทึก พบปัญหาเรื่องการสะกดคำผิดพลาด ความสมบูรณ์ของภาพประกอบบางหน้าสีขาดหายไป ภาพไม่ชัดเจน ข้อความบางข้อความเป็นตัวหนังสือซ้อนกันทำให้อ่านยาก

การทดลองขั้นที่ 2 ขั้นทดลองกลุ่มเล็ก

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คนโดยนักเรียนเริ่มจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมและฝึกทักษะโดยทำกิจกรรมต่างๆ พบปัญหาในเรื่อง คำถามของแบบทดสอบบางข้อยาวเกินไป เนื้อหาไม่ชัดเจน อ่านเข้าใจยากและใช้คำฟุ่มเฟือย

การทดลองขั้นที่ 3 ขั้นทดลองภาคสนาม

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 25 คนโดยให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมและทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545)
2. วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหน่วยของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
3. คัดเลือกเนื้อหา นำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาคเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาคเป็นข้อสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ
5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบทดสอบไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถามและความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ และนำข้อคำถามที่ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ไปปรับปรุงแก้ไข
7. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน
8. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้โปรแกรม SPSS คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ได้จำนวน 30 ข้อ

9. นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น จากสูตร KR- 20 โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .69
10. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้มาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการ ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค ตามเกณฑ์ 80/80 จากการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค ก่อนการเรียนกับหลังการเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Group

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 89.25/88.00
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ .55 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ .39 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ .69

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์คือ 89.25/88.00 เนื่องจากกาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาษาถิ่น 4 ภาค ลักษณะของภาษาถิ่น ความแตกต่างของภาษาถิ่น 4 ภาค การออกเสียง ประเพณี

วัฒนธรรมทางภาษา จากเอกสารและจากการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลแล้วนำมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับวัยและศักยภาพของนักเรียนให้มากที่สุด ดำเนินเนื้อเรื่องด้วยวิธีสมมติให้ตัวละครสนทนาโต้ตอบในเรื่องราวของภาษาถิ่นภาคต่างๆ การสื่อสารของคนแต่ละภาคที่มีความโดดเด่นและแตกต่างกัน นักเรียนได้รับความรู้และนำความรู้มาใช้สนทนาในขณะที่เรียนได้ นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ใช้ถ้อยคำจากการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ นอกเหนือจากตำราเรียน จำนวนในเนื้อหาอ่านเข้าใจง่ายดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน หนังสือมีเนื้อหาสาระที่น่าอ่าน มีสีสันสวยงาม รูปเล่มที่มีขนาดเหมาะสม นักเรียนสามารถรับรู้พัฒนาการของตนเองได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน หลังจากตรวจแก้ไขแล้วนักเรียนย้อนกลับไปศึกษาเนื้อหาเดิมและซักถามข้อสงสัยจากครู จากกิจกรรมต่างๆ ในหน่วยที่ 8 นักเรียนมีโอกาสร้องเพลงไปตามจังหวะและเนื้อหาของแต่ละภาคอย่างสนุกสนาน นอกจากนี้หนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา จำนวนภาษา ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับแบบทดสอบ จึงเป็นเหตุให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีคุณภาพคือ 89.25/88.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี สิ้นสันธิเทศ (2551.) ที่ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตำนานเมืองลพบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และสอดคล้องกับบุญทริก ชาติประเดิม(2550.) เรื่องการสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การจำแนกคำในภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด จากเหตุผลและงานวิจัยที่สอดคล้องดังกล่าวจึงทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาคสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพดีมาก มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค มีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่ถูกต้องตั้งแต่การรวบรวมเนื้อหา การแต่งบทสนทนา มีภาพการ์ตูนประกอบและผ่านการปรับแก้ ประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนที่ถูกต้องซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับ ดีมาก ในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ การจัดรูปเล่ม การพิมพ์ การให้ภาพประกอบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีการทดลองหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจัดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับภาษาถิ่นใน

ภูมิปัญญาที่ตนเองอาศัยอยู่กับเนื้อหาความรู้ใหม่ๆ ที่อยู่ในหนังสืออ่านเพิ่มเติมและนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของท้องถิ่นตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชณัฐดา ฤทธิ์แดง (2542) ที่ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติยา กิตติมงคล (2551) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทยเรื่องประเพณีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากเหตุผลและงานวิจัยที่สอดคล้องดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปแบบที่หลากหลายได้แก่ หนังสือภาพสามมิติ หนังสือทำมือ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง ผลของการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมต่อความคงทนในการเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). *คู่มือการบริการการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- . (2531). *รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย ปี 2519*. กรุงเทพฯ: เจริญการพิมพ์.
- . (2534). *การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2529). *รายงานการวิจัยทางการศึกษาทดลองรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2528*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณา พันธุ์วานิช. (2551). *ภาษาไทย – ภาษาถิ่นอัตลักษณ์สำคัญของชาติไทย*. กรุงเทพฯ. กิตติยา กิตติมงคล. (2551). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ไบกาชฎี. (2533). *หลักเกณฑ์ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. ในเอกสารประกอบการประชุมการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม. ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2542). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527) *การทำหนังสือเด็ก*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์
- ฉันทนา การสะอาด. (2547). *การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชนัฐดา ฤทธิแดง.(2542). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา).ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2524). *เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตร.

- ชวลีพร ฤทธิเดช. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้และไม่ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2542). การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2539). การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลีฟ เพรส.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2527). วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ธนการพิมพ์.
- ธัญญา นาคหอม. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพนภา อ็อกด้วง. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา. (2524). การสร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่องฮิตโตประเทศคำกลอน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิตา ชูโต; กล่อมจิตต์ พลายเวช; และ กานต์มณี ศักดิ์เจริญ. (2524). หนังสือสำหรับเด็ก รายชื่อและบรรณนิทัศน์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- นุจรินทร์ ถิ่นทัพไทย. (2547). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เห็ดในระบบนิเวศของป่าสะแกราช สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพฯ: ปรินญาณินทร์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พงกษะวัน. (2531, กันยายน). ธรรมชาติของการอ่านกับการเรียนอ่านของเด็กกิตติยาจารย์
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2525). เอกสารการสอนวิชาวัดผล 301 : การสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- บุญชริก โขติประเดิม (2550.) การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การจำแนกคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินทูปไนพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเทือง สิงห์สี. (2533) การสร้างหนังสืออ่านประกอบจากจารีต ฮีต 12 ของอีสานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2544). ภูมิปัญญาทางภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี เขียงทอง. (2526) วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมา ไตรคุป. (2547) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยนำความรู้ทางคติชนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย).
นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2543). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิตร ทองชั้น. (2524). หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: แฮร์สออปเคอร์มิส์ท์.
- พิตร ทองชั้น. (2524). หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ: พีระพัธนา.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.
- ภิญญาพร นิตยประภา. (2534). การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
พระนคร.
- มณฑิณี กุฎาคาร. (2546). เอกสารคำสอนวิชา วม 401 การวัดผลการศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แมนมาต ขวลิต. (2530). การสร้างสมมติการอ่านและการใช้สารนิเทศ. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

- เยาวดี วิบูรณ์ศรี. (2540). การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ัญญาวน อินทรกำแหง. (2517). วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: พิชเนศ.
- ฤดีมล ปรีดีสนิท. (2524). หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาตอนปลายเรื่อง
บทร้อยกรองนิทานพื้นบ้านอีสาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ลมุล รัตตากร. (2529). การเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น. นครปฐม : แผนกบริหาร
กลางสำนักงานอธิการบดีพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ล้วน สายยศ, & อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วารี ว่องพินัยรัตน์. (2530). การสร้างข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาทดสอบและ
วิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- วรรณนา บัวเกิด. (2527). เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 (การอ่าน). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันเพ็ญ สุภิกิตย์. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวกับวิธีอ่านแล้วทำ
แบบฝึกหัด. ปริญญาานิพนธ์ กษ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิริยะ สิริสิงห. (2524). การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริกร ไควศรนนท์. (2533). การวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยประเภทร้อยกรอง
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมร เจนจิระ. (2527). แนวทางการสอนอ่านหนังสือนอกเวลา. เชียงใหม่: ภาควิชามัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมหมาย เชื้อพงศ์. (2538). การวิเคราะห์หนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบประเภทสาระบันเทิง
ในระดับประถมศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ กษ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สาวิตรี ลินสันธิเทศ. (2551). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตำนานเมืองลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี .สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายสุนีย์ สกุลแก้ว. (2534). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจรีต เพ็ชรขอบ.(2538). วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย. เรื่องขุนช้างขุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ กับการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย) นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ชุมเกต. (2522). วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. นครปฐม: แผนกบริหารกลาง สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. (2525). ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬารัตน์การพิมพ์.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- หทัย ต้นหยง. (2529). การสร้างสรรคัวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- อมรรัตน์ หวดดี.(2552). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วังนารายณ์ราชนิเวศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย ปุยะติ. (2534). การสร้างหนังสือการ์ตูนเรื่อง สังข์ศิลป์ชัย เพื่อให้เป็นหนังสืออ่าน ประกอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Amsdins, Ruth H. (1960). *Children's Preferences in Picture Story Book variable. Journal of Education Research.* New York : The Mac Millian Company.
- Anuar , H. (1997, March). *Children's Information Servecex in Southeast Asia. The School librarian.* 27:11- 13.

- Bundy , B. A. (1983). *The Development of a Survey to Ascertain the Reading Reference of Fourth, Fifth and Sixth*. New York : Nofstar University.
- French , Jone E. (1952). *Children's Preferences for Picture of Pictorial Pattern*. In the Elementary School Journal.
- Fusco . E.T. (1983). *The Relationship Between Children's Cognitive Level of Development and their Responses to Literature*. New York : Holster university.
- Tinker , Miles A. (1968). *Teaching Elementary Reading*. New York' Appleton Centry frofts, Inc

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม   ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้อำนวยการวิจิตรดา เนื่อทอง   ผู้อำนวยการโรงเรียนแสงหิรัญ เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร

อาจารย์บัวสร รักกิจ   ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนแสงหิรัญ เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

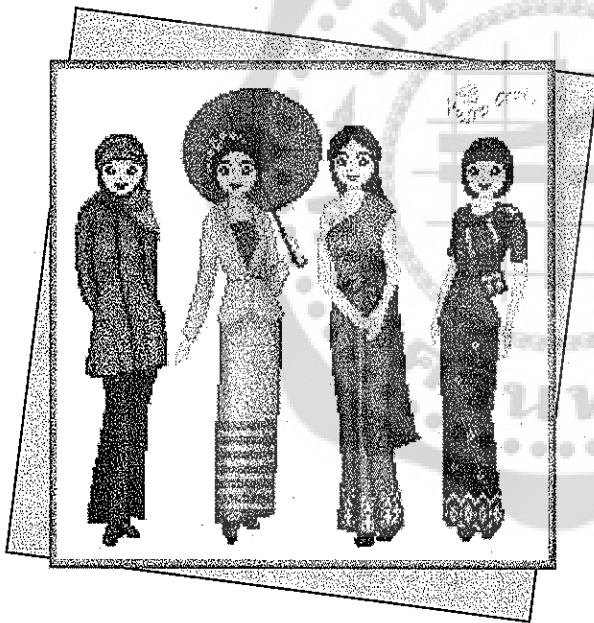
- ตัวอย่างหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

หน่วยที่ 8

ภาษากลิ่นในเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก

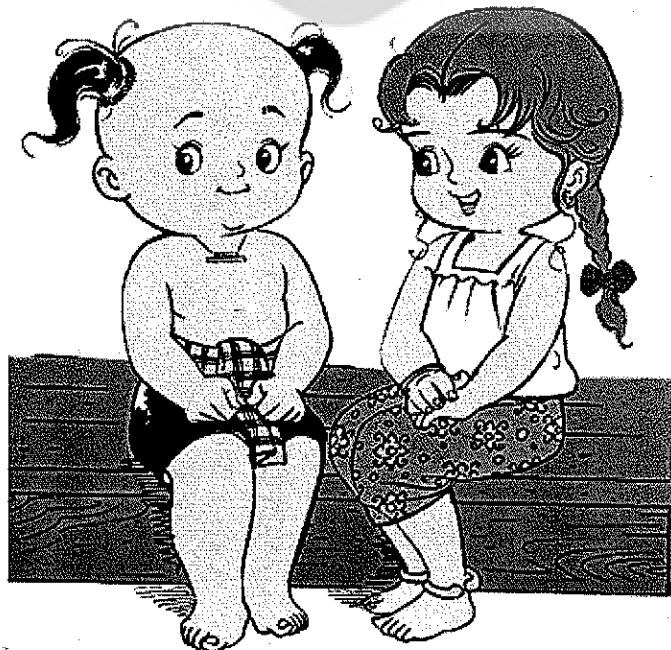

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย... นางสาวจารึก สุขสวัสดิ์

คำนำ

การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค
หน่วยที่ 8 ภาษาถิ่นในเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็ก
มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ในเรื่องการใช้ภาษา
ในการสื่อสารทั้ง 4 ภาค โดยถ่ายทอดผ่านทางเสียงเพลง
ซึ่งทั้งเพลงพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กของแต่ละท้องถิ่น
ล้วนสะท้อนศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่นได้
เช่นเดียวกับภาษา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมายของเพลงพื้นบ้าน	2
เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ	3
เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน	6
เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	9
เพลงพื้นบ้านภาคใต้	10
เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง	11
เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ	13
เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน	14
เพลงกล่อมเด็กภาคใต้	15
แบบทดสอบระหว่างเรียน	17
เฉลยแบบทดสอบระหว่างเรียน	19
บรรณานุกรม	20

1

เจ้าแกละ : สวัสดีครับคุณตา วันนี้เราสองคนมารบกวนคุณตาอีก
แล้วครับแต่คงเป็นวันสุดท้ายแล้ว เพราะพรุ่งนี้เราสอง
คนต้องส่งรายงานक्रमะลิแล้วครับ

คุณตา : สวัสดีเจ้าแกละ หนูพุด

หนูพุด : สวัสดีค่ะคุณตา วันนี้เราสองคนอยากฟังบทเพลงพื้นบ้าน
และเพลงกล่อมเด็กของทั้ง 4 ภาค เพราะว่าในเพลงพื้นบ้าน
และเพลงกล่อมเด็กก็สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมทางภาษา
ได้เช่นกัน

คุณตา : ได้สิ...เดี๋ยวตาจะเล่าให้ฟังนะ พร้อมจะฟังหรือยัง

เจ้าแกละ : พร้อมแล้วครับคุณตา

คุณตา : เอ้า....จะได้ไม่เสียเวลาไปฟังกันเลย

เพลงพื้นบ้าน

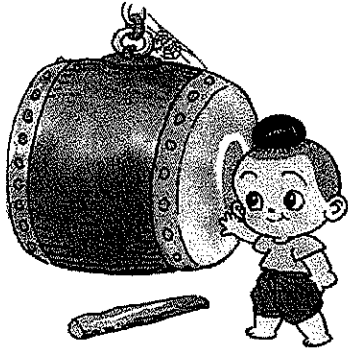
เพลงพื้นบ้านคืออะไร

เพลงพื้นบ้านที่ขับร้องกันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมที่มีคุณค่า มีความสำคัญต่อคนไทยทั่วไปเป็นบันทึกสภาพสังคม ความเป็นอยู่และยังแฝงคติคำสอน ตลอดจนถึงที่ควรประพฤติปฏิบัติสำหรับคนไทยทั่วไปด้วย

เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่ชาวบ้านร้องเล่นกันอยู่เสมอ จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในทางคติชนวิทยาแต่ละท้องถิ่นจะมีถ่วงทำนองและลีลาการขับร้องแตกต่างกันไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้นๆ และมีการใช้ภาษาถิ่นของท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

ที่มาของเพลงพื้นบ้าน

การเล่นเพลงโดยทั่วไปมักจะเล่นกันในเวลาที่ผู้คนมาชุมนุมกันในเทศกาลต่างๆ เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และการร่วมร้องเพลงประกอบอาชีพ เช่น การเก็บเกี่ยวพืชผล คนที่มาชุมนุมกันก็มักจะมาด้วยความเต็มใจเมื่อรวมกลุ่มกันก็มักจะมีการพูดจาหยอกล้อกันเพื่อความสนุกสนาน ผู้ชายจะกล่าวถ้อยคำเข้าหยอกเกี่ยวพาราตีผู้หญิง ผู้หญิงก็จะโต้ตอบเป็นทำนองไม่แน่ใจทั้งสองฝ่ายต่างก็ใช้ถ้อยคำสำนวนที่คมคายไพเราะขับร้องแก่กัน ในสมัยโบราณมีคำเรียกคนที่มิไวยาหารดีและเป็นตัวย่นในการร้องเพลงว่า พ่อเพลง (ผู้ชาย) แม่เพลง (ผู้หญิง)

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงเป็นการว่ากลอนเกี่ยวพาราสีกันและการรำพันความในใจในเรื่องของความรัก ความคิดถึงความอาลัยอาวรณ์ บางทีผู้ร้องก็สมมติว่าเป็นสามีภรรยาคนและมีการร้องตัดพ้อต่อกัน เพลงเหล่านี้มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปเช่น ซอ จ้อย ฮ่า เป็นต้น ซึ่งเพลงซอสามารถแยกประเภทออกไปได้อีกมากมายไม่ว่าจะเป็น ซอพม่า ซอเจียง ซอพระลอ ซอขึ้นเขียงใหม่ เป็นต้น

ซอขึ้นเขียงใหม่

เถิง ตวัน ลง แลง   พื่อ จะ ชวน เมีย ฮัก
ฮอม แพง   เข้า สู่ ป่า ไม้ ดง หนา... น้อง เฮย..
 เถิง ตวัน ลง แลง   พื่อ จะ ชวน เมีย แพง
เข้า สู่ ป่า ไม้ ดง ดำ... ไป ผ่อ สัตว์ สรรพ ใน
ป่า ไม้ ดง ดำ... มา แต่ อะ แม่ มอน ตา ข่า
เฮา จะ เข้า ดง กำ ดง ดำ ป่า ไม้....

๑๑๑

อธิบายศัพท์

เถิง : ถึง

ตวัน : ตะวัน

แลง : เย็น

ฮัก : รัก

ฮอม : ร่วม

แพง : เป็นที่รัก

ผ่อ : ดู

มอนตาข่า : หญิงอันเป็น

ที่รัก

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ขอพระดอ

แด ตะลิว ไปสุด เจ้น ต้า
 ฝาดอยดงเข้าพงป่าไม้
 สัก เกียน สูงยุงยางไม้ไร่
 เปา ตู่ แะ ขยอม ยม
 เถาวัลย์พันกิ่งก้านเกลียวกลม
 พระพายลมพัดพวงดอกไม้
 มาหอมหวานชวนชื่นใจ ไข่
 ยามเมื่อออกเดินทาง
 หอมบุปผาแบ่งบานสร้อยสร้าง
 สองทางชื่นช้อยหน้า

อธิบายศัพท์

ตะลิว : ตะลิว
 เจ้น : ระยะ
 เกียน : ต้นตะเคียน
 เปา : ปุ่ม
 ตู่ : ประตู่
 แะ : ไม้เต็ง
 ขยอม : พะยอม
 ยม : มะยม
 ไข่ : มาก อย่างยิ่ง

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

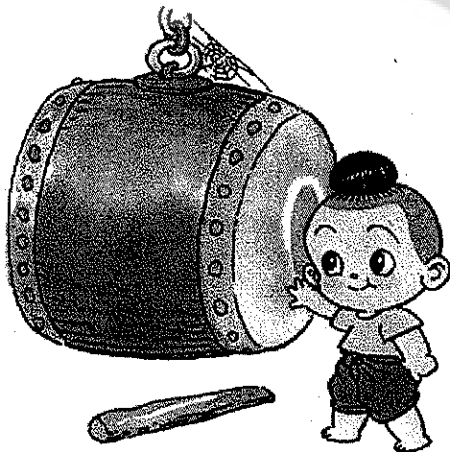
เพลงจ้อย

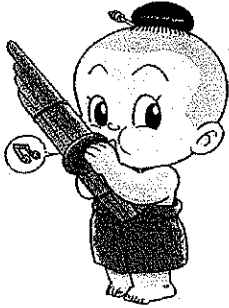
ตุ้ก ก่อตุ้ก อยู่ ตวบ หมาแหงน
 บ่เดียว ยังแควน อยู่ ปิ่น หลองเข้า
 ตุ้กก่อตุ้ก ก้าน ก่อก้าน
 เมียก่ มาน ข้าวสารก่ เสียง
เด็ก มากแล้ว ก่อควรรตีหนี
 เจ้าของเป็นมี จะมานั่งเฝ้า

อธิบายศัพท์

ตุ้ก : ทูบหรือจอน
 ตวบ : เฝิง
 บ่เดียว : เดียวนี้
 ยังแควน : ค่อยยังชั่ว
 ปิ่น : ใต้
 หลองเข้า : ยุ่งข้าว
 ก้าน : การงาน
 มาน : ตั้งครรภ
 เสียง : หมด
 เด็ก : ตีก

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

การเล่นเพลงที่เป็นหลักของคนอีสานคือลำหรือหมอลำ ซึ่งเดิมเป็นเพลงที่ร้องเล่าเรื่องเป็นกลอนจากนิทานพื้นบ้าน การเล่าเหตุการณ์ต่างๆ การสั่งสอนศีลธรรม การร้องพรรณนาชมธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการเกี่ยวพาราสิระหว่างชายหญิง การแสดงความรักความปรารถนาในใจของหนุ่มสาว มีลักษณะเป็นการร้องเพื่อความบันเทิง และมีการลำที่เป็นการแสดงแบบละครด้วย การลำแยกเป็นประเภทต่างๆ ได้ 3 ประเภทได้แก่ ลำทางสั้น ลำทางยาวหรือลำดั่ง และลำเตี้ย

ลำสั้น - เดินดงชมไพร

(เกริ่น) โอ...โอ้ละนอ..อ่อนอ่อนเอ๋ย

แก้มอ้ายอ่อนอ่อน

น้องก็ หลอน มา ยาม แต่ เทื่อ ละยาม

ท้อ นี้นำ...โอ้ยละนอ...นวลเอ๋ย

เดี๋ยวนี เจ้าฟังเตื่อ อัม ลมเขยต้อง หง่า

ฟังเตื่ออัมเจ้าชมเขยต้องหง่า

หอมมาลาดอกพร้าวใน ดาว ป่า ดาว

๑๑๑

อธิบายศัพท์

หลอน	:	ลอบมา
ยาม	:	เวลา
เทื่อ	:	ครั้ง คราว
ท้อ	:	เท่า
อัม	:	พรรณไม้
หง่า	:	กิ่งไม้
ดาว	:	เขตแดน
ดาว	:	ต้นไม้

7

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ลำเตี้ย - ชวนสลัดตลก

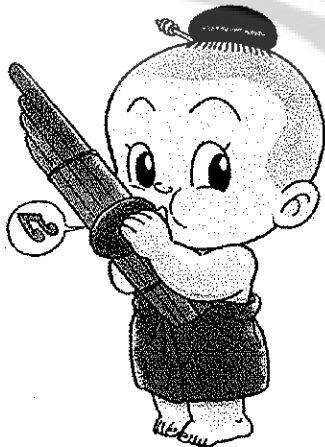
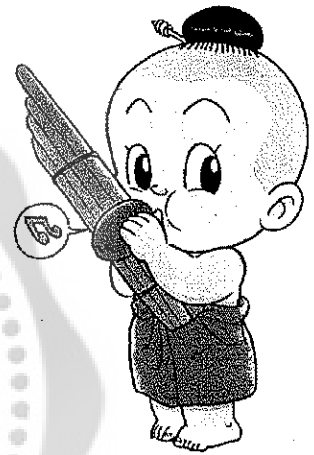
(หญิง) จังว่านี่แม่นนอชาย

คันสไป นีว่าน๋อง

ทางไกลให้ฟ้าอย่าง

บุญเรื่องบ่ซี่ข้าง เกวียนหน้าห้องก็มี

ไปบ่หน้าชายหน้า ไปกับฉันทใหม่มา

อธิบายศัพท์

คัน : ครั้น

ฟ้า : รับ ด่วน

อย่าง : เดิน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ลำยาว - เกี้ยวสาว

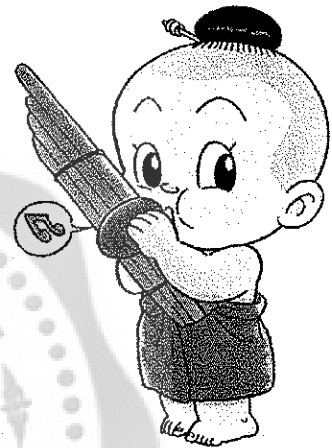
(ชาย) ไ้อ้..ไ้อ้ย..ไ้อ้..นา

เจ้าผู้โคมเจลาหน้าทากราน้อยหนุ่ม นางเอ๋ย
 จังว่า ตนชายดำ เด็กบ่พอสี่ท่มกะกลาน โก้ย
เข้า บ่อน นอน คิดออนซอน สาวนอนเกลี้ยง
เสียงกรนอยู่ถ้วนถ้วน สาวสีนวล

ผัดแส่ ฮ้าย

กรนก้องทั่วเฮือน ชาวมารเวียนหาน้อง
หนทางจนเป็นโสก เสียงกรนโก้ก ก้องอยู่
สัว่ม ปานม้าทั้งดั่ง

ฯลฯ

อธิบายศัพท์

จังว่า : ดั่งว่า

โก้ย : ซ้ำๆ

บ่อน : แห่ง ที่

ออนซอน : ซาบซึ้ง

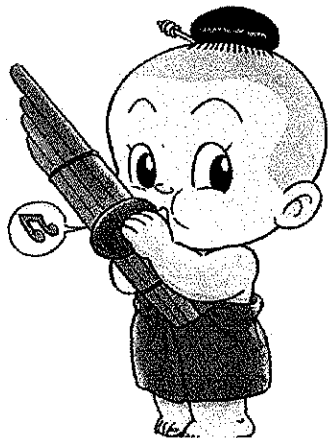
เกลี้ยง : ไม่เหลือ

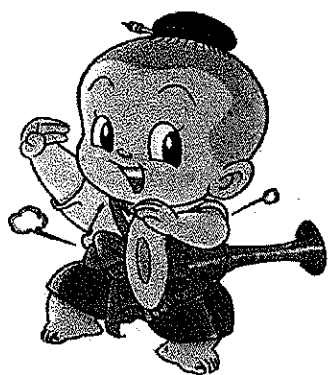
ถ้วนถ้วน : กรน

แส่ : มาก

ฮ้าย : ไม่ดี

โสก : หลุม บ่อ

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีจำนวนมากที่สุด ใช้ร้องในโอกาสต่างๆ กัน เช่น ร้องเพื่อความรื่นเริง ร้องในระหว่างทำงาน ร้องเล่น ร้องในเทศกาลบางเทศกาล

เพลงพื้นบ้านภาคกลางมักจะเป็นเพลงที่ชายหญิงร้องโต้ตอบกัน และการโต้ตอบกันนั้นแยกออกเป็นการโต้ตอบอย่างสั้นและการโต้ตอบอย่างยาว เพลงที่ชายหญิงร้องโต้ตอบกันก็มีหลายประเภท เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงลำตัด เพลงเดินกำ เพลงเหย่ย เป็นต้น

เพลงอีแซว (ร้องทำนองเก่า)

ชาย : มาเอยแล้วแม่มาเอิงเอย (มาเอยซะแล้วแม่มา)

แม่สาวน้อยอย่าช้า ซะแล้วรำไร (สาวน้อยอย่าช้า ซะแล้วรำไร)

ตั้งวงไว้เพื่อ ปูเสื่อไว้ทำเอย (เอิงเอย ซะแล้วไว้ทำ)

สาวน้อยแม่มา แล้วไวไว (สาวน้อยแม่มา ซะแล้วไวไว)

หญิง : ไครหนอแล้ว ไครเหนเอย (ไครหนอ ซะแล้วไครเหนเอย)

เสียงไครมาเรียกหาแม่ ซิจจะทำไม (เสียงไครมาเรียกหาแม่)

ซิจจะทำไม)

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

ภาคใต้มีการร้องเพลงพื้นบ้านมากไม่แพ้ภาคอื่นๆ มีทั้งการโต้ตอบกันและเพลงหรือกลอนที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น หนังตะลุง โนรา

เพลงบอก หมายถึง การบอกกล่าวในสมัยก่อนนักขับเพลงบอกจะบอกกล่าวไปตามหมู่บ้าน เช่น บอกกล่าวถึงวันสงกรานต์ปีนี้ว่านางสงกรานต์เป็นใคร ถืออาวุธอะไร และทรงเครื่องประดับอย่างไร การเล่นเพลงบอกอาศัยบทร้องหรือบทขับอย่างมีปฏิภาณ โดยมีลูกคู่ร้องรับ มีฉิ่งและไม้กรับตีประกอบ เป็นการประชันฝีปากกัน

กลอนโนรา

หยับ เข้ามาลัก หิด ซิดเข้า มาต้า

มาฟังโนราว่าว่ากลอนทอย

กลอนทอย โนราเดินทางมาไกล

มาเป็นกำดังใจลักน้อยลักน้อย

บ่าว นั้นแนงใจลอย

คิดถึงใคร ไต่รไม่มาไม่มา

มานั่งมานั่งตรงนี้

ผูกไม่ตรีกัน ดีหวา ดีหวา

อธิบายศัพท์

หยับ : ขยับ

หิด : นิด

มาต้า : มาเถาะ

บ่าว : ชายหนุ่ม

ดีหว่า : ดีกว่า

เพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็ก

บทเพลงสำหรับเด็กของภาคต่างๆ มีทั้งบทเพลงขนาดสั้นและบทเพลงขนาดยาว ซึ่งมีผู้รวบรวมไว้มากมาย ในที่นี้จะยกตัวอย่างบทเพลงแต่ละภาคเพื่อให้เห็นวัฒนธรรมทางภาษาอย่างหนึ่งเช่นกัน

เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง

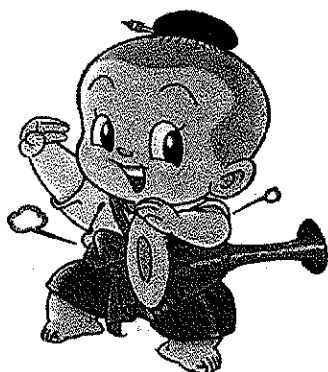
เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง (เจ้าเนื้อเย็น)

เจ้าเนื้อเย็นเอ๋ย
 น่านั่นขึ้นมา
 แสนเสียดาย

หนีแม่ไปเล่นหาดทราย
 มันจะพาเจ้าลอยหาย
 นะเนื้อเย็นเอ๋ย

12

เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง

เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง (เจ้าเนื้อละมุน)

เจ้าเนื้อละมุนเอ๋ย   เก็บดอกพิกุลยามเย็น
เก็บมาร้อยกรองให้แม่ทองข้าเล่น   เนื้อเย็นแม่คนเดียวเอ๋ย

เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง

เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง (เจ้าทองดี)

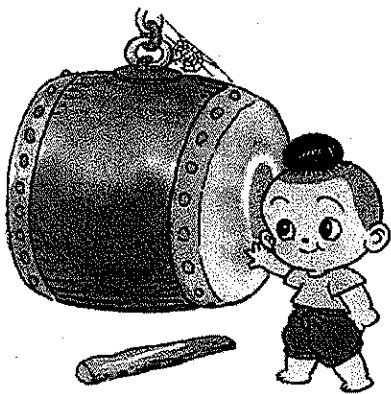
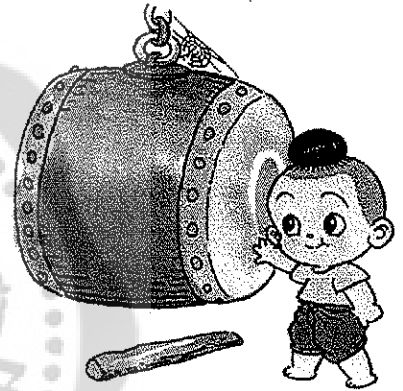
เจ้าทองดีเอ๋ย   ถือพั่นนี้โบยโบก
ขวัญข้าวเจ้าอย่ามีโรค   จะโบกลมให้เจ้านอน
ขวัญอ่อนแม่คนเดียวเอ๋ย

เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ

เพลงอ้อจา

อ้อ จาจา หลับสอง ต้าอย่าให้
 แก้ว แก้วไท้ แม่จะอ้อจาจา นายให้ฮ้อยาก
 กิ้นจิ้น บ่มีไฟไปหา นายให้ฮ้อยากกิน ป้า บ่
 มีไฟไปสื้อน มีข้าวเย็นสองสามก้อน ป้อน
 แล้วลวดหลับไป

อ้อ อ้อ อ้อ
 อ้อ อ้อ จาจา

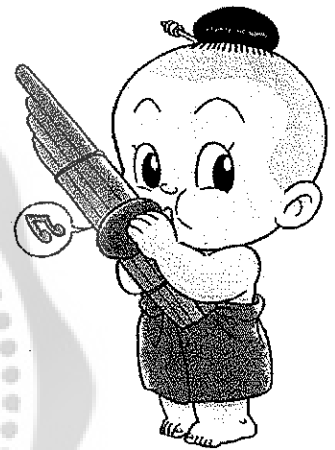
อธิบายศัพท์

อ้อ จาจา	:	เห่กล่อม
อ้อ	:	เพลงกล่อมเด็ก
ต้า	:	ตา
ให้	:	ร้องให้
ป้า	:	ปลา
สื้อน	:	ซ็อน
ลวด	:	รวด

เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

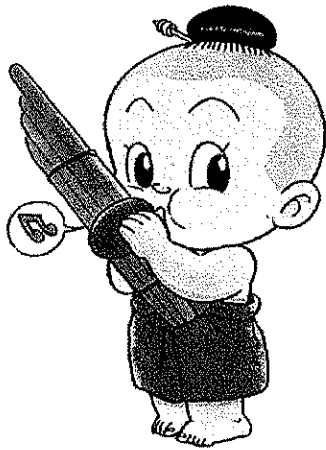
เพลงนอนซาเดอ

นอนซาเดอ หลับตาซาเดอ นอนซาเดอ
 หลับตาส่วยๆ เห็นไผมาขายกล้วย พ่อลิซ้อ
 ให้กิน แม่เจ้าไปไฮ เพื่อนลิหมกไข่มาหา
 แม่เจ้าไปนา เพื่อนลิหมกปลามาต้อน แม่เจ้า
 มาสอด เจ้าจ้งค้อยกินนม

อธิบายศัพท์

นอนซาเดอ	: นอนเสียนะ
ส่วยๆ	: พรึมๆ
ไฮ	: ไร่
หมกไข่	: ห่อหมกไข่
หมกปลา	: ห่อหมกปลา
ต้อน	: ให้

15

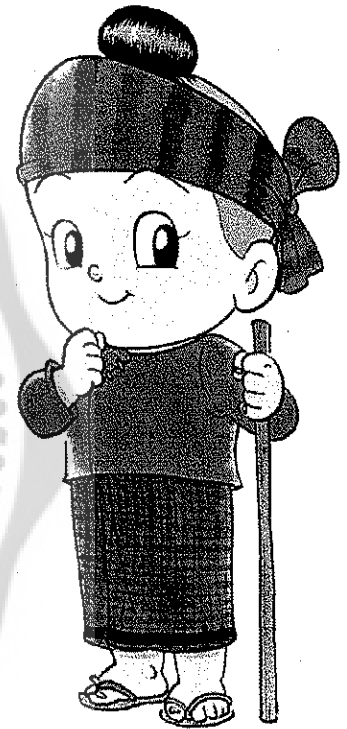
เพลงกล่อมเด็กภาคใต้

เพลงนกเอี้ยงเหอ

นกเอี้ยงเหอ

เที่ยงเที่ยงมากิน ลูกพลับ

แม่นางงามสรรพ

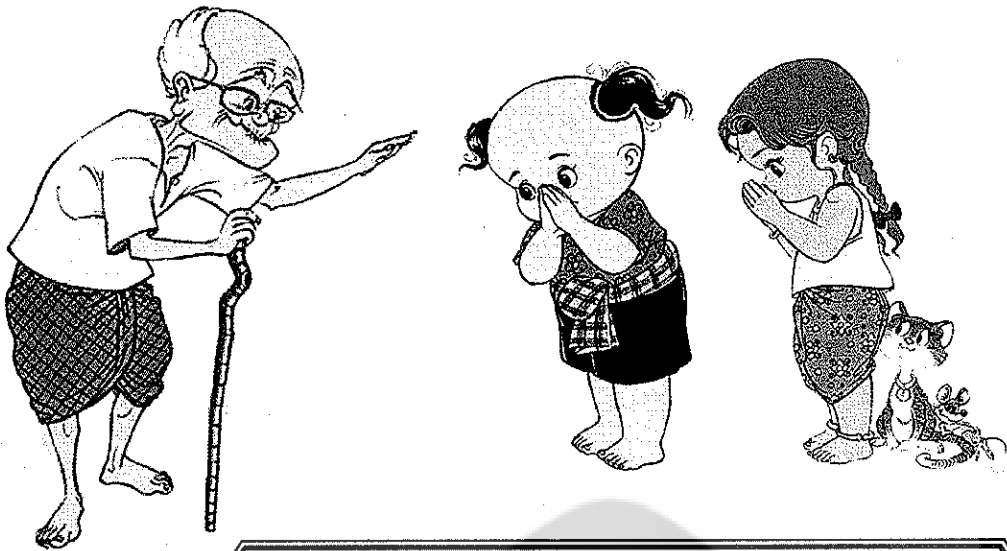
ได้ผ้าโนรานาง ไม่รู้ จะหุงข้าวนางไม่รู้ จะแกงปลาได้ผ้าโนราลูกได้ มันมากเหอ

อธิบายศัพท์

ลูกพลับ : ลูกมะพลับ

ไม่รู้ : ไม่รู้

ได้ : ลูกคู่

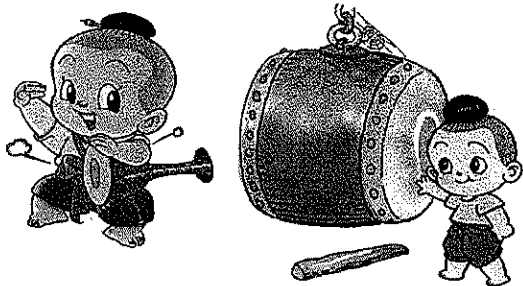
หนูพุก : คุณตาคะ เราสองคนต้องขอกราบขอบพระคุณ
คุณตามากเลยคะที่ให้ความรู้กับพวกเรามาดลอด ความรู้
ที่เราสองคนได้รับเราจะเก็บข้อมูลไว้ทำรายงานและก็จะ
นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์นะคะ

เจ้าแกละ : วันนี้ก็เย็นมากแล้วหนูพุก เรากลับบ้าน
กันเถอะหนูพุก ขอบคุณมากเลยครับคุณตา

คุณตา : ไม่เป็นไร เจ้าแกละกับหนูพุกสงสัยอะไรก็มา
ถามตาได้ แล้วตาจะตอบให้ เอาจนกลับไปกินบ้านด้วย
นะเจ้าแกละ

เจ้าแกละ : ลาก่อนครับคุณตา

หนูพุก : ลาก่อนฮันแกิง เจ้าจุก ม่วนซื่นและไป๋นุ้ย

ลาก่อน
หนูพุก
เจ้าแกละ

แบบทดสอบระหว่างเรียนหน่วยที่ 8

1. เพลงพื้นบ้านภาคเหนือส่วนใหญ่มักจะมีลักษณะอย่างไร

- ก. การร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงเป็นการว่ากลอนเกี่ยวกับพราสีกัน รำพันถึงความรัก
- ข. การร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงเป็นการโต้ตอบอย่างสั้นและการโต้ตอบอย่างยาว
- ค. การร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงเป็นเพลงที่ร้องเล่าเรื่องเป็นคำกลอนจากนิทานพื้นบ้าน
- ง. การร้องจะร้องเป็นกลอนเพื่อใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุงหรือโนรา

2. “และลี้วไปสุด เจ้น ตา ฝัดอดยดงข้าพงป่าไม้ สักเคียนสูงยุงยงไม้ไร่ เป่าตุ้แะขยอมม ”

คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำภาษาถิ่นใดและมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ภาษาถิ่นใต้ ในภาษากลางหมายถึง กอไผ่
- ข. ภาษาถิ่นเหนือ ในภาษากลางหมายถึง ขอบฟ้า
- ค. ภาษาถิ่นเหนือ ในภาษากลางหมายถึง ระยะ
- ง. ภาษาถิ่นอีสาน ในภาษากลางหมายถึง ยาวไกล

3. คำว่า “มอนตาข่า” ที่อยู่ในเพลงพื้นบ้านขึ้นเสียงใหม่ของภาคเหนือมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. คำที่ใช้เรียกคนเฒ่าคนแก่
- ข. คำที่ใช้เรียกหญิงอันเป็นที่รัก
- ค. คำที่ใช้เรียกบุคคลที่มาเยือน
- ง. คำที่ใช้เรียกผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านนั้นๆ

4. เพลงพื้นบ้านที่เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นลูกอีสานคือเพลงใด

- ก. เพลงอีแซว
- ข. เพลงลำตัด
- ค. เพลงหมอลำ
- ง. เพลงฉ่อย

5. “หยุดเข้ามาสัก หิด ซิดเข้ามาด้า มาฟังโนราว่าว่ากลอนทอยกลอนทอย ”

คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. หิด หมายถึง ใหญ่
- ข. หิด หมายถึง ยาว
- ค. หิด หมายถึง กว้าง
- ง. หิด หมายถึง นิด

จะรีบไปไหนมีต่ออีกนิด

แบบทดสอบระหว่างเรียนหน่วยที่ 8

6. แม่เพลงพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในการร้องเพลงอีแซว ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านภาคกลางคือ บุคคลใด

- ก. แม่บุญเรือง แพเงิน
ข. แม่ยุพิน เสียงแคน
ค. แม่ขวัญจิต ศรีประจันต์
ง. แม่ศรีนวล ชวนชื่น

7. เพลงกล่อมเด็กคำว่า “ซี้ดื้อ” เป็นภาษาถิ่นใดและมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. เป็นภาษาเหนือ หมายถึง ผู้เสียสละ
ข. เป็นภาษาอีสาน หมายถึง เด็กดื้อ
ค. เป็นภาษากลาง หมายถึง เด็กที่มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง
ง. เป็นภาษาใต้ หมายถึง เด็กที่มีนิสัยขี้ขโมย

8. เพลงกล่อมเด็กจัดอยู่ในประเภทเพลงแบบใด

- ก. เพลงพื้นบ้าน
ข. เพลงไทยลูกทุ่ง
ค. เพลงไทยเดิม
ง. เพลงไทยสากล

9. ข้อใดกล่าว ไม่ ถูกต้อง

- ก. เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง เรียกว่า เพลงกล่อมลูก
ข. เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ เรียกว่า เพลงอ้อลูก
ค. เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน เรียกว่า เพลงร้องเรือ
ง. เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ เรียกว่า เพลงชาน้อย

10. บ้าหล้าหลับสองตา อีป้อไปน่านอกบ้าน

ไปเก็บบ้ำ้านใส่ปาก ไปเก็บถูนกใส่ซ้า

จากเพลงกล่อมเด็กที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพลงกล่อมเด็กของภาคใด

- ก. เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง
ข. เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ
ค. เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน
ง. เพลงกล่อมเด็กภาคใต้

เสร็จแล้ว..ไปดูเฉลยกันนะ

เฉลย

ข้อที่ 1 ก. การร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิงเป็นการว่ากลอนเกี่ยวพาราสีกัน

ข้อที่ 2 ค. ภาษาถิ่นเหนือ ในภาษากลางหมายถึง ระยะเวลา

ข้อที่ 3 ข. คำที่ใช้เรียกหญิงอันเป็นที่รัก

ข้อที่ 4 ค. เพลงหมอลำ

ข้อที่ 5 ง. หิด หมายถึง นิด

ข้อที่ 6 ค. แม่ขวัญจิต ศรีประจันต์

ข้อที่ 7 ค. เป็นภาษากลาง หมายถึง เด็กที่มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง

ข้อที่ 8 ก. เพลงพื้นบ้าน

ข้อที่ 9 ค. เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน เรียกว่า เพลงร้องเรือ

ข้อที่ 10 ข. เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ

บรรณานุกรม

ช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ (2525). ภาษาถิ่น. กรุงเทพฯ :

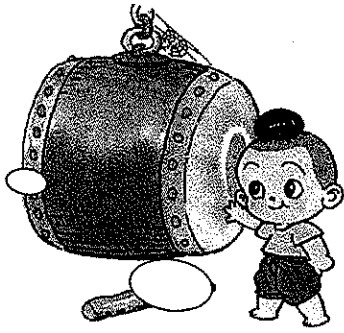
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2544). ภูมิปัญญาทางภาษา. กรุงเทพฯ :

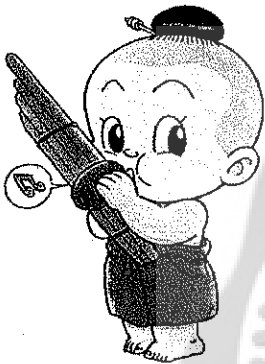
ไทยวัฒนาพานิช.

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544). ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

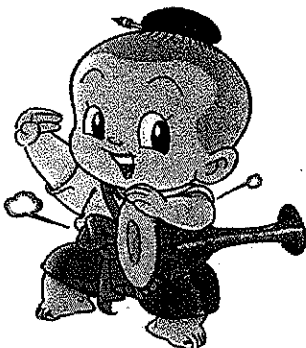
เจ้าคนกรุงข้อยสยามเจ้า
 หลอกถ้าพี่หลอกขอให้พี่
 ตาย ขี้ตัว เบบี้ ขี้ตัว
 ตาลาลา

ฮักพี่ดูสักครั้งปลวงบ่หลอก
 ฮักเจ้าพี่ลวันบ่กลิ้งบ่กลอก
 ฮักน้กเหือไฟ ฮักจ้าคน้กแม่เอย
ขี้จู้ เบบี้ ขี้จู้ ตาลาลา

พี่ไม่ว่าว่าเป็นคนที่แหลง
 ไปเรื่อนี้ พี่เป็นคนพุดความ
 จริงพี่เป็นคนไม่ขี้ฮอก
ขี้ฮอก เบบี้ ขี้ฮอก ตาลาลา

รักจริงจึงบอกนะ
 ไม่เคยจะกิดเป็นอื่นไกล
ขี้ไม้ เบบี้ ขี้ไม้ ตาลาลา

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
วิชาภาษาไทย เรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวและกาเครื่องหมาย **X** ลงใน
กระดาศคำตอบ

1. การแบ่งภาษาถิ่นออกเป็น 4 ภาคนั้นแต่ละถิ่นมีความแตกต่างในเรื่องใด
  - ก. ศาสนา
  - ข. เศรษฐกิจ
  - ค. ภูมิศาสตร์
  - ง. การปกครอง
2. ข้อใดคือพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นกลาง
  - ก. ควบกล้ำ (ปร)
  - ข. ควบกล้ำ (มร)
  - ค. ควบกล้ำ (สร)
  - ง. ควบกล้ำ (นร)
3. พยัญชนะตัวใดคือพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นอีสานทุกตัว
  - ก. ป , ฐ , ช
  - ข. ข , ค , ส
  - ค. ฟ , ม , ห
  - ง. ง , ว , ย
4. “ปี๋จ่าย เป็นตีเอ็นดูล้า” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นภาษาถิ่นใดและมีความหมายว่าอย่างไร
  - ก. ภาษาถิ่นเหนือ มีความหมายว่า พี่ชาย
  - ข. ภาษาถิ่นอีสาน มีความหมายว่า ยาย
  - ค. ภาษาถิ่นใต้ มีความหมายว่า น้ำชาย
  - ง. ภาษาถิ่นใต้ มีความหมายว่า ลูกสาว
5. ภาษาถิ่นอีสานจะออกเสียงคำว่า “ชาวนา” ว่าอย่างไร
  - ก. เซ่านา
  - ข. คำวนา
  - ค. ซ่าวนา
  - ง. จ่าวนา

13. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. คำว่า ไม่พริ้อ ในภาษาถิ่นใต้ใช้คำว่า ไม่ไป
- ข. คำว่า ไม่พริ้อ ในภาษาถิ่นใต้ใช้คำว่า ไม่ใช่
- ค. คำว่า ไม่พริ้อ ในภาษาถิ่นใต้ใช้คำว่า ไม่ได้
- ง. คำว่า ไม่พริ้อ ในภาษาถิ่นใต้ใช้คำว่า ไม่เป็นไร

14. คำว่า “ กระต่ายขูดมะพร้าว ” ในภาษาอีสานเรียกว่าอย่างไร

- ก. ต่ายขูดพร้าว
- ข. กะต่ายขูดบักฟ้าว
- ค. กะโตยขูดพร้าว
- ง. ต่ายขูดลูกพร้าว

15. ในภาษาถิ่นใดออกเสียงคำเรียก “ รองเท้า ” เหมือนกันและใช้คำว่าอย่างไร

- ก. ภาษาถิ่นเหนือและภาษาถิ่นใต้ เรียกว่า เก็บ
- ข. ภาษาถิ่นเหนือและภาษาถิ่นอีสาน เรียกว่า เก็บ
- ค. ภาษาถิ่นเหนือและภาษาถิ่นใต้ เรียกว่า เกือบ
- ง. ภาษาถิ่นเหนือและภาษาถิ่นอีสาน เรียกว่า เกียบ

16. ในภาษาเหนือ “ โหก ” ว่าเป็นอย่างไร

- ก. ขี้จู้
- ข. ขี้ตั่ว
- ค. ขี้หก
- ง. ขี้โต๊ะ

17. ภาษาถิ่นใดที่เรียกคำว่า “ ดายแรง ” เป็นคำว่า “ ซันใจ ”

- ก. ภาษาอีสาน
- ข. ภาษาเหนือ
- ค. ภาษาใต้
- ง. ภาษาภูเก็ต

18. ในภาษาถิ่นเหนือคำว่า “ แอ่ว ” ในภาษากลางมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. โอ้ง
- ข. เที้ยว
- ค. ตกตง
- ง. แก้วง

19. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. น้อยหน้า ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า มะหน้อหนैं
- ข. มะละกอ ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า ลอกอ
- ค. กระท้อน ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า สัมท้อน
- ง. มะเขือเทศ ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า บักหุ้ง

20. คำว่า “ สับประรด ” ในภาษาอีสานเรียก “ บักนัด ” แต่ในภาษาไทยและภาษาเหนือเรียกว่าอย่างไร

- ก. ภาษาถิ่นใต้ใช้ว่า ชะว้า และ ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า ยุ่ม
- ข. ภาษาถิ่นใต้ใช้ว่า หย่านัด และ ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า หมะขันธ์
- ค. ภาษาถิ่นใต้ใช้ว่า หมากเขียบ และ ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า หมะตัน
- ง. ภาษาถิ่นใต้ใช้ว่า จี๊พรั้า และ ภาษาถิ่นเหนือใช้ว่า มะลิ

21. ภาษาอีสานคำว่า “ น้ำพริก ” หมายถึงอาหารชนิดใด

- ก. น้ำจิ้ม
- ข. อ่อม
- ค. ปลาแดก
- ง. แจ่ว

22. ภาษามาตรฐานใช้คำว่า “ ฝรั่ง ” แต่ในภาษาถิ่นอีสานใช้คำว่าอะไร

- ก. บักนัด
- ข. ย่าหมู่
- ค. บักสีดา
- ง. สัมนาว

23. ข้อใดกล่าว ไม่ ถูกต้อง

- ก. ภาษาถิ่นเหนือ “ นื่องจะไปไหน ” หมายถึง ไปไต่ถ่อิน่าง
- ข. ภาษาถิ่นอีสาน “ นื่องจะไปไหน ” หมายถึง ไปไหนมาเจ้า
- ค. ภาษาถิ่นเหนือ “ นื่องจะไปไหน ” หมายถึง ยะอะหยังถ่อิน่าง
- ง. ภาษาถิ่นใต้ “ นื่องจะไปไหน ” หมายถึง ตีไปใส

24. ประโยคใดในภาษาถิ่นอีสานที่มีความหมายว่า “ แม่ค้าเซ็ดโต้อยู่ไซ้ ”

- ก. กาละแมรสาชาติอ่อยมาก
- ข. แม่ค้าเซ็ดตัวอยู่ไหน
- ค. ลูกชายไปซื้อของที่ตลาด
- ง. แม่ช่วยซื้อข้าวให้ด้วย

25. หากภาษาถิ่นใต้ว่า “ เหม็นอิตาย ” ในภาษาถิ่นเหนือจะใช้ว่าอย่างไร

- ก. เหม็นอิตี
- ข. เหม็นจี้ดนัก
- ค. เหม็นอิตู่
- ง. เหม็นคักๆ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจารึก สุขสวัสดิ์
วันเดือนปีเกิด	29 มิถุนายน 2526
สถานที่เกิด	อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	151 หมู่ 2 ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนบวรหารแจ่มใสวิทยา 1 จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2548	ครุศาสตรบัณฑิต คบ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทประวัติศาสตร์)
พ.ศ. 2553	จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) การสอนภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร